

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujestvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun politne urednice, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Kako zatiramo škodljivce in bolezni na sadnem drevju

Zelo poučen članek o zatiranju bolezni in škodljivcev na sadnem drevju je objavil v »Jutru« g. Josip Strekelj. Iz članka povzemamo:

Za odvracanje in uničevanje zajedalcev na sadnem drevju in na drugih koristnih rastlinah nudijo tvornice čedalje več sredstev. Enotnega sredstva, s katerim bi zatirali in odvracali vse rastlinske bolezni in škodljivce, še nimamo. So pa posamezna, s katerimi odvracamo glivične bolezni, in taka, s katerimi ugonabljammo živalske škodljivce. Enih se poslužujemo pozimi, ko je drevje golo, drugih pa pomladi in poleti ob času rasti. V naslednjem hočem opisati tista preizkušena sredstva, ki so najučinkovitejša, pa tudi najcenejša.

Sredstva za pomladi in poleti

Galično-apnena ali bordoška brozga je najuspešnejše in najcenejše sredstvo za odvracanje strupene rose in rje na trtah. V vinogradništvu se poslužujemo tričetrtodstotne do poldrugoodstotne, v sadjarstvu pa le polodstotne brozge, ker močnejša raztopina opali listje, zlasti nekaterih občutljivejših sort jablan in hrušk. To tembolj, čim vlažnejše je podnebje kakega kraja. Pečkasto sadno drevje škropimo s to brozgo poleti lahko v zameno žveplenoapnene brozge, da ga obvarujemo škrlupa in raznih vrst rje. Koščičasto sadno drevje pa je proti galično-apneni brozgi zelo občutljivo, zato ga ne smemo škropiti. Tudi tej tekočini primešamo ob poletnem škropljenju po 30 dkg apnenega arzenjata, da istočasno zatremo zavijače in druge sadne škodljivce. Za odvracanje kodravosti na breskvah pripravimo 3-odstotno bordoško brozgo, ki zanesljivo učinkuje, ako škropimo pomladi, ko se začne popje napanjati. Bordoško brozgo pripravimo, ako v eni posodi raztopimo odtehtano množino modre galice, v drugi pa napravimo apneni belež iz ugašenega apna, ki ga vzamemo prilično za polovico več. Nato nalijemo v pripravljeno večjo posodo najprej primerno količino vode, za tem pa nekoliko apnenega beleža. Ko to pomešamo, prilivamo med mešanjem raztopino modre galice. Tedaj preizkusimo s fenolftalinovim papirjem. Ako ta beli papir ne pordeči, prilivamo mešaje še apneni belež po malem, dokler ne pordeči, zakaj prevelika množina apna zmanjša učinek brozge; ako je pa apna premalo, opali brozga listje in sadje. Ako ni te mešanice toliko, kolikor smo prvotno določili, dolijemo še čiste vode. V nadomestilo apna se mnogi poslužujejo navadne pralne sode, ki jo odtehtajo po 1 in četrt kilograma na vsak kg modre galice. Nekateri pa mešajo močnejšo solvayevo sodo po 470 g na 1 kg modre galice. Učinek je isti. Ker je pa soda dražja kakor apno, je naj-

boljše, da ostanemo pri tem. Galično-apnena kakor tudi žvepleno-apnena brozga sta odvracalni sredstvi, zato jih moramo uporabljati, preden zapazimo bolezni. Ako se bolezen že pojavi, je zaman vsako škropljenje.

Žveplo. Ko se je pri nas pojavila grozdna plesen, smo dobili v zmlatem žveplu najučinkovitejše sredstvo proti tej bolezni na vinski trti, pa tudi na drugih rastlinah, ki jih napadajo podobne bolezni. Čim drobnejše je zmlato, tem boljše je, zato bomo kupovali tako zvano ventilirano žveplo. Žveplena sokislina, ki se razvija pod vplivom solne toplote, uniči trose te glivice in celo glivice same, da se obolelo grozdje očisti, kakor se izražajo vinogradniki. Žveplati pa moramo zjutraj ob tistem vremenu, ko mine rosa. Žveplanje pozimi je brezpomembno, ker ni vsaj +18° C toplote, ki je ob tem delu potrebna. Prav tako je slabši uspeh, ako natrosimo na rastline preveliko množino žveplene moke.

Tobačni izvleček je naš stari najcenejši pripomoček za uničevanje uši na koristnih rastlinah, katerega primešamo 2 do 4 odstotke, to je eno do dve žlici na liter vode. Tej mešanici dodamo še 1 odstotek mila, ki ga raztopimo najhitreje v topli vodi. S to brozgo škropimo ušive dele rastlin ali pa pomakamo napadene mladike vanjo. Namakajo se zlasti mladike, ki imajo listje zvito, da ni mogoče zadeti uši s škropljenjem. Za bolj odporne medene uši na breskvah, ki zajedajo listje na spodnji strani, pripravimo štiri odstotno mešanico tobačnega izvlečka. Ker se je pokazalo, da dodatek mila tobačnemu izvlečku poškoduje breskovo listje, je boljše, če namesto mila dodajemo 1 odstotek ugašenega apna.

Mušji ali kvasijev les. Namesto tobačnega izvlečka se poslužujemo tudi mušjega lesa, ki ga odtehtamo v isti množini, to je 2 do 4 odstotke, kakor tobačni izvleček. Prodajajo ga v obliki trsk. Odtehtano količino mušjega lesa namakamo v primerni posodi vsaj 12 ur, nato ga kuhamo, da vre 20 minut. Odcedku dodamo 1 odstotek mila ali še boljše 1 odstotek apna. Ta mešanica je v lanskem vlažnem letu prav dobro učinkovala, med tem ko je mešanica tobačnega izvlečka in mila povzročila na breskvah odpadanje listja in plodov. Zal le, je mušji les zaradi visoke carine predrag. Kg mušjega lesu stane 35 dinarjev, tobačnega izvlečka pa samo 6 Din.

Sredstva, ki se rabijo pozimi

Arborin. Za uničevanje vseh prezimujočih sadnih škodljivcev, kakor so kaparji, ličinke zavijačev, gosenice, jajčka gosenic in uši, je arborin izmed vseh karbolinejev najboljši. Uničuje tudi lišaje in mah, ki so zavetišča škodljivcev. Zadostuje 6-odstotna mešanica arborina v vodi (na 94 litrov vode primešamo 6 litrov arborina). S to mešanico poškrpimo sadno drevje in grmičevje v jeseni, ko listje odpade, ali pomladi, preden se začne popje napanjati, ob tihih dnevih kadar ne zmrzuje. Rano pomladno škropljenje je učinkovitejše kakor jesensko. Z 20-odstotno mešanico arborina zdravimo tudi rakove rane, če jih prej do živega obrežemo in potem namažemo. Ko začne drevje odganjati, ne smemo uporabljati arborina, ker tudi v najbolj razredčenem stanju opali listje in sadje.

Žveplenoapnena brozga uničuje kakor arborin živalske škodljivce, če je 20 odstotkov primešamo vodi. Odvraca tudi kodravost na breskvah, če jih poškrpimo spomladi, ko se začne popje napanjati. Uspešno odvracamo z njo tudi plesen na trtah, vrtnicah in jablanah in metličavost in pršice na trtah, nadalje razne rje na sadnem drevju, ako jih z 20-odstotno to brozgo poškrpimo samo v pomladi. Žveplenoapneno brozgo rabimo tudi za poletno škropljenje, ta čas pa samo 3-odstotno, proti škrlupu, rjam in plesni. Ako na 100 litrov te 3-odstotne brozge primešamo še 30 dkg apnenega arzenjata ob škropljenju sodnega drevja takoj po cvetju in še dvakrat do trikrat pozneje v presledkih treh do štirih tednov, zamorimo istočasno tudi zavijače, ki povzročajo črvivost sadja. Žveplenoapneno brozgo si sadjar lahko pripravi sam, ako primeša na 10 litrov vode 1450 g žveplene moke in 850 g zdrobljenega živega apna ter kuha, da vre, tri četrt ure v železni posodi. Kolikor vode ob kuhanju izhlapi, jo sproti dolivamo. Hranimo jo v zaprti železni ali v stekleni posodi.

Na vžigalnike je uvedena enotna enoletna taksa

Pravkar je bil izdan pravilnik o umetnih vžigalnikih in vžigačih. Ta pravilnik izpreminja dozdajšnje predpise glede vžigalnikov in vžigačev (električnih), zlasti glede monopolske takse. Ta taksa je doslej znašala 50 Din od navadnega vžigalnika in 100, odnosno 200 Din od srebrnega, odnosno zlatega vžigalnika, in se je plačala ob žigosanju za ves čas rabe vžigalnika. Z novim pravilnikom pa se uvaja enotna taksa 100 Din od vžigalnika, ki pa velja samo za eno leto, tako da je treba za vsako leto plačati teh 100 Din.

Pravilnik pravi, da ima monopolska uprava izključno pravico izdelovati, uvažati in prodajati vžigalnike in vžigače, rezervne dele in vžigalne kremenčke. Monopolska uprava pa lahko izdelovanje, uvoz in prodajo odobri tudi zasebnikom pod pogoji, ki jih predpisuje pravilnik. V bodoče bo znašala monopolska taksa za vžigalnike in vžigače iz kakršnekoli kovine 100 Din na leto, za vžigalne kremenčke pa 10 par pri kosu do teže 0.4 g, preko te teže pa za vsake 0.4 g nadaljne 10 par. Vžigači za posebne rudarske varnostne svetilke so prosti monopolske

takse, na vžigalne kremenčke pa je treba tudi v tem primeru plačati takso.

Letno monopolno takso v višini 100 Din mora vnaprej plačati vsak imetnik vžigalnika vsako leto do konca januarja. Kot dokaz plačane monopolne takse na vžigalnik služi posebna priznanica, ki jo izda monopolna uprava, odnosno, ki jo dobi kupec pri nakupu vsakega vžigalnika. Vsako leto do konca januarja mora imetnik vžigalnika kupiti posebno monopolno znamko in jo prilepiti na ustrezajoče mesto na priznanici monopolne uprave. V roku treh mesecev po uveljavitvi tega pravilnika si morajo vsi imetniki vžigalnikov in vžigačev, žigosanih in nežigosanih, oskrbeti s tako monopolno priznanico. Omi imetniki vžigalnikov, ki so

plačali na vžigalnik že dosedanje enkratno takso 50 Din, plačajo še 50 Din, nato pa dobe priznanice s specialnimi znamkami po 100 Din, ki velja za tekoče leto.

Enako se postopa pri maloprodajalnih tobačnih izdelkih, ki morajo plačati na vsak žigosan vžigalnik v zalogi še po 50 Din, nato pa dobe ustrezajoče število obrazcev monopolnih priznanic z natisnato posebno znamko 100 Din, pri čemer se jim prizna provizija 5%. Za zlate vžigalnike, pri katerih je bila doslej plačana taksa 200 Din, dobi imetniki brez vsakega plačila priznanico s plačano takso za dve leti, za srebrne vžigalnike, na katere je že plačana taksa 100 Din, pa brez plačila priznanice za eno leto.

Kako preprečimo poplave

Prejeli smo:

Zadnja leta so povodnji po naših krajih zelo pogoste. Zato je nujna potreba, da preodimo, kako bi se jih otepli v bližnji bodočnosti. Treba bo vzeti to perečo zadevo resno v pretres ter ustanoviti po vseh ogroženih občinah vodne zadruge, kakor jih vidimo s pridom delovati v drugih delih naše države, oblasti v Vojudini. Po starem reku: Pomagaj si sam in ti Bog pomore, moramo zidati predvsem na lastno delo, ki ga bo seveda podprta država, kolikor bo v njenih močeh. Ne gre tu, zanašati se le na državo, ker so potrebe vse te tako izredno visoke, a dela neodložljiva. Prav podobni smo pri tej naši nevarnosti tistemu nespametniku, ki drži križem roke in gleda, kako se opriemlje ogenj njegove strehe, čoš, saj bodo prišli gasilci.

Zlasti v tistih krajih, kjer so reke že regulirane, a so pretrgale povodnji na več mestih nasipe, uničuje vsaka nova povodenj ogromno narodno premoženje. Pisec teh vrst je sam nedavno gledal, s kakšnim zanimanjem so sledili vaščani nekje, kako je voda počasi kamenček za kamenčkom krusila nasip. Nikomur pa ni niti na misel prišlo, da bi skočil po nekaj vreč, jih napolnil s prstjo in tako preprečil predor nasipa, ki je nato povzročil poplavo razsežnih površin obdelane zemlje in prizadejal za težke denarje škode.

Kar čuditi se moramo, če vidimo, s kakšno vnemo se postavijo naši gasilci v bran proti pobratimu vode požaru, med tem ko se še doslej ni kar nič storilo za obrambo proti še hužji šibi dežele, proti povodnji. Nekdo se bo moral tu resno lotiti dela za snovanje vodnih zadrug.

Sodimo, da so baš občinski odbori poklicani, da se lotijo, morda sporazumno z gasilskimi društvi, čimprej tega važnega in neodložljivega dela, ki bo preprečilo milijonske narodove vrednosti.

Politični pregled

Službeni list dravske banovine je objavil, da

se banski svet dravske banovine sestane

15. februarja ob 8. dopoldne v Ljubljani. Predmet zasedanja bo obravnavanje banovinskega proračuna za leto 1937/1938, sklepanje o uredbi, s katero se dopolnjuje člen 108. uredbe o občinskih uslužbencih in odreditev enega člana in njegovega namestnika v komisijo druge stopnje za odobritev prenosa nepremičnin v smislu člena 11 uredbe ministrstva pravde z dne 4. septembra leta 1936.

Narodna skupščina se je po božičnih praznikih prvič sestala. Navzočnih je bilo zelo malo poslancev. Najprej je bilo v

v skupščini predloženo deset mednarodnih sporazumov:

o pomorskih signalih, konvencija o unifikaciji cestne signalizacije, o vzajemnem obdaruju dobičkov pomorskih transportnih podjetij med Jugoslavijo in Grčijo, o uradih za pobiranje nezaposlenosti, o nočnem ženskem delu, o zavarovanju za primer profesionalne bolezni, o delovnem urniku v tvornicah, kjer avtomatsko izdelujejo okenska stekla, o odškodninah, odnosno podpori nezadostno zaposlenim delavcem, o obveznem zavarovanju delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti v industrijskih in trgovinskih podjetjih, svobodnih poklicev, nadalje poslov in služinčadi. Naposled je skupščina prešla na določitev dnevnega reda prihodnje seje. Podpredsednik Markić je predlagal, naj bi se postavila na dnevni red obravnava načrta novega trgovinskega zakonika. Predlog je bil sprejet in se je v torek začela razprava.

Na seji finančnega odbora v ponedeljek popoldne se je začela

razprava o predlogu proračuna ministrstva za gozdove in rudnike

Minister za gozdove in rudnike Djura Jančević je poudarjal, da si prizadeva da čim boljše zagotovi obrambo države in čim boljše izrabi prirodna bogastva naše zemlje. Celotni izdatki ministrstva so preračunani na 291.549.099. dohodki pa na 446.062.130 Din, to je za 84.687.582 Din več kakor v sedanjem proračunu. V torek je bil proračun za gozdove in rudnike sprejet. Nato je prišel na vrsto proračun ministrstva za pošte

Na španskih bojiščih ni večjih dogodkov.

Slabo vreme ovira vojaške operacije okoli Madrida.

Pričakujejo pa, da se bo vreme kmalu izboljšalo in da tedaj nacionalisti gotovo ne bodo opustili prilike za nove poizkuse, da zavzamejo glavno mesto. Madridska oblastva se tega dobro zavedajo in zato zadnje dni spet hudo podpirajo izpraznjevanje mesta. Samo pretekli teden se je izselilo okrog 60.000 ljudi. Odbor za obrambo mesta je objavil:

TONJE BRDAR:

27

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

Ne smete si misliti, da od mene lahko kaj izsilite, kakor ste takrat izsiljevali od baronice. Če delo dobro naredite, dodam še tisoč goldinarjev, a več ne. Če pa te ponudbe ne sprejmete, se boste še kesali svoje neumnosti!

»Kar mi ponujate, gospod grof, je prava beračija v primeri s tem, kolikor boste pridobili z mojo pomočjo,« je odgovoril Kolnik.

»Moj dobiček vas nič ne briga,« je prevzetno odvrnil Hugo. »Vi dobite plačo — in dovolj!«

»Kaj pa nevarnost? Kaj bo z menoj, če se vse izve?« je vprašal Kolnik.

»Ne blebetajte tako neumno! Kakšna nevarnost? — Vam prav nič ne bi škodilo, če bi vas vtaknili za nekaj časa v luknjo!«

»Tako? Vi mislite tako gospod grof. Vi mislite tudi, da bi bil za to bogato poplačan s šestimi ali sedmimi tisočaki?« je vprašal Kolnik.

»Seveda,« je pritrdil Hugo, »sicer pa kaj takega ne pride v poštev. Če dobro naredite svojo stvar, se nam ne more nič ponesrečiti.«

»Kljub temu se lahko kaj zgodi,« je rekel Kolnik. »Plača pa mora biti primerna nevarnosti!«

Hugona je minila potrpežljivost. Razjezil se je in zakričal:

»Vraga, ali se boste že enkrat spametovali? Kaj? Sedem tisoč vam ni dovolj za to plškavo pisanje? Razen tega še sanjate o nevarnosti, kakor bi se takemu človeku, kakor ste vi, moglo kaj posebnega zgoditi! Saj ničesar ne izgubite. Svetujem vam da se spametujete. Če vas jaz poženam stran, si pač lahko mislite, kam boste prišli! V luknjo!«

Slabo oblečeni mož se je posmehljivo zarežal:

»Gospod grof,« je mirno odgovoril. »Če mene zapro zaradi tiste stare reči, potem pride tudi gospa baronica v luknjo, kakor ste se blagovolili izkazati.«

»Predržeš!« je zakričal Hugo, a vendar ni mogel ničesar storiti.

Naglo je šel po sobi gor in dol in je s sčilo premagal svojo jezo. Potem pa se je spet ustavil pred mirno čakajočim ponarejevalcem in dejal:

»Pazite se, Kolnik! Pri meni ne dosežete ničesar. Ko ste prišli strgani in lačni k meni, sem se vas jaz usmilil, drugače bi bili od lakote poginili ali pa bi vas bil zaprl v prisilno delavnico. Zdaj pa, ko bi mi dobro lahko poplačali, hočete izsiliti od mene toliko denarja.«

»Dobro, gospod grof. Vi ste kupili od mene neko listino po smešno nizki ceni. Za vas je bil tisti papir velikanske vrednosti.«

»Vedeli ste pa, da listina za vas nima pomena,« je odgovoril Hugo. »Zato je bila še predrago plačana. Razen tega sem vam dal službo knjigovodje v tovarni. To je vendar dovolj!«

»Pa se zediniva, gospod grof,« se je na-

postel vdal Kolnik. »Naredi bom listino, seveda pričakujem, da se boste pozneje izkazali hvaležnega.«

Hugo je zamrmral nekaj nerazumljivih besed. Kolnik pa je vtaknil papir v žep. Prilklonil se je in hotel oditi, ko je nekdo kratko potrkal na vrata in je vstopila baronica...

Najprej je Cvetka nestla ključce tja, kjer jih je bila vzela, da Blaž ne bi česa sumil.

Sreča je bila, da ni bilo Rocheforta. Njegovo odsotnost je bilo treba izrabiti.

Zdaj pa je morala Cvetka nekaj ur počivati, ker je bila tako utrujena od neprepanih noči.

Evgenija je bdela. Okoli desetih dopoldne je Cvetka vstala, sveža in pokretljiva.

Evgenija je med tem napisala za hišnega zdravniška brzojavko za očetovega notarja v Parizu.

Če prideta ti dve poročili na cilj, potem bo konec Rochefortovega hudodelskega početja.

To sta prijateljici dobro vedeli in sta se zato potrudili, da zanesljivo oddasta obe sporočili. Cvetka je prevzela to nalogo.

Evgenija se v Cvetkini sobi ni čutila dovolj varno. Lahko bi se sicer začenila, toda to bi zbudilo pozornost in sum.

V gradu je bilo dosti praznih sob, da si je Evgenija lahko poiskala primerno skrivališče.

Najrajši je bila seveda ostala v očetovi bližini. — Cvetka je kmalu našla način, kako bi se dalo to izvesti brez nevarnosti za Evgenijo.

Poiskala je obleko usmiljenih sester, ki je na markijevo željo tu ni nosila. Oblečeno

Na osrednji fronti je prešlo več nacionalistov v vrste republikancev. Na madridski fronti so republikanske čete utrdile svoje nove postojanke. Sovražnik je oddal samo nekaj streliv iz pušk in topov. Na fronti pri Oviedu so vladne čete v nenadnem napadu presenetile čete generala Franca ter jih vrgle iz njihovih dosedanjih močno utrjenih postojank. Vladne čete so zavzele mnogo ugodnejše postojanke, odkoder izvajajo hud pritisk na čete generala Franca.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 4 do 4.50, poldebili voli 3.50 do 4, plemenski voli po 3.30 do 3.80, biki za klanje po 3.25 do 3.40, klavne krave debele po 3 do 3.60, plemenske krave po 2.75 do 3.25, krave za klobasarje po 1.75 do 2, mozne krave po 2 do 3.50, breje krave po 2.60 do 3.20, mlada živina po 3.50 do 4.10, teleta po 4.50 do 6 Din.

SVINJE. V Ptujju so se trgovali prasci 5 do 6 tednov stari, po 80 do 100, 7—9 tednov stari 125—155, 3—4 mesece stari 160—220, 5—7 mesecev stari 280—365, 8 do 10 mesecev stari 380—560, 1 leto stari 590—980 Din za rilec. Kilogram žive teže je bil po 55.0 do 7, mrtve teže 8 do 11.50 Din.

KRMA. Na čakovskem trgu so prodajali: sladko seno po 50 do 52, otavo po 47 do 54, deteljo po 52 do 56 in ovseno slamo po 24 do 26 din za 100 kg.

JABOLKA. Na ljubljanskem trgu se prodajajo jabolka po 4, 5 in 6 Din za kg, izbrana pa še draže.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 nizozemski goldinar za 23.87 do 24.01 Din;

1 nemško marko za 17.52 do 17.62 Din;

1 angleški funt šterling za 213.06 do 215.12 Din;

1 ameriški dolar za 43.26 do 43.62 Din;

100 francoskih frankov za 202.99 do 204.43 Din;

v to obleko in zakrita z gostim pajčolanom je pač nihče ne bi bil mogel spoznati.

Sicer pa so v gradu poznali Evgenijo od prej samo trije ljudje: dva služabnika, Ivan in Blaž, in stara hišnica. Drugi je niso še nikoli videli.

Cvetka je šla najprej, za njo pa Evgenija, preoblečena v usmiljeno sestro. Nikogar nista srečali niti na stopnicah, niti na hodnikih.

Neopaženo sta prišli do soban starega markija. Cvetka je pogledala vanje in ko je videla, da je vse prazno, je namignila Evgeniji, naj stopi za njo.

Ivan je šel po zajutrak za starega gospoda. Pirnesel mu je čokolade, mleka, kruha in jajc. Marki je snedel samo nekaj grizljajev.

Cvetka je kmalu spoznala, da stari ni dovolj spočit. Duševno razburjenje je pač nekoliko poživilo njegovo lice, a zdaj je spet prišla utrujenost. Legel je in se ni zmenil za nič več.

Cvetka pa je imela pripravljeno zanj veliko in najboljšo tolažbo. Toda dokler je bil sluga tu, ni mogla govoriti, čeprav ji je nekaj stiskalo srce.

Bolnik se je obrnil z bledim, izmučenim obrazom proti steni, a še zmerom je držal Cvetkino roko. Stari sluga je stal poleg z brezbrzišnim obrazom.

Cez nekaj minut je marki zaspal. Cvetka je stopila slugom k vratom in mu dejala:

»Ivan, gospodu markiju je čedalje slabše. To vidite lahko sami. Še enkrat moram poklicati zdravnika. Pošljite takoj voz v mesto in sporočite doktorju Poljancu, naj takoj pride.«

Skrivnost Radiona:

Samo Radion vsebuje dobro Schichtovo milo in je zato tako blag in izdaten.

Samo

Schichtov **RADION**

VSEBUJE SCHICHTOVO MILO

»Da, gospodična,« je v zadregi potrdil sluga. »Toda gospod Rochefort je prepovedal...«

»Jaz prevzamem vso odgovornost.«

Sluga se je še zmerom obotavljaj. Iz strahu pred gospodarjem se ni upal ubogati.

»Nihče ne bo hotel peljati,« je zamrmral nato.

»Pa pojdite sami, Ivan. Gospod marki vam to ukazuje. Saj niste v službi pri grofu Rochefortu in morate poslušati markija.«

»To je res, gospodična. Grem,« je dejal stari sluga in odhitel.

★

Cvetka je vzela zajutrak, ki ga stari gospod ni maral, in ga nesla Evgeniji.

Evgenija se ni branila jedi, toda najprej je vprašala:

»Kako je z mojim očetom? Ali ga še ne morem videti? Komaj čakam...«

»Imejte samo še nekoliko potrpljenja,« jo je prosila Cvetka. »Zdaj spi. Povedati mu nisem mogla še ničesar, ker je bil sluga zaven.«

»Toda muži se! Če pride Rochefort!« je ugovarjala Evgenija.

»Bog nas varuj tega!« je preplašeno vzkliknila Cvetka. »Pripravila bom vašega očeta. Upam, da pride zdravnik, ki nama bo gotovo pomagal.«

Evgenija se je vdala, čeprav s težkim srcem, Cvetka pa se je vrnila k bolniku.

Kmalu je zaslišala korake v sosedni sobi. Naglo je odprla vrata. Bil je stari sluga in za njim je prihajal doktor Poljanec. Vzradošena mu je podala roko in ga povabila v sobo.

Sluga je ostal pri odprtih vratih, tako da je morala biti zelo previdna.

»Hvala Bogu, da ste prišli, ljubi gospod doktor,« je dejala Cvetka. »Vedela sem, da boste ustregli moji prošnji.«

»Po pravici povedano, gospodična Cvetka, nisem si mislil, da bom še enkrat poklican k markiju. Ali me je sam velel poklicati?«

»Ne, jaz sem vas dala poklicati. Marki ne ve nič o vas, a vendar mora imeti zdravnika.« je šepetaje pojasnjevala Cvetka. »Bojim se zanj in zato sem se vas predzrnila poklicati.«

»Vsakemu bolniku rad pomagam, toda sem ne bi bil več prišel, če me ne bi vi, gospodična Cvetka, poklicali. Mislim, da pride markijev hišni zdravnik iz Pariza, ali ne?«

»Ne verjamem, da bi ga bili že obvestili,« je odgovorila Cvetka.

»Tako? Že vidim, kaj se tu godi,« je dejal doktor Poljanec resno. »Markijevega nečaka zdaj ni tu, kajne?«

»Ne! — Hvala Bogu, ne!«

»Hm, hm. Ali dovolite, gospodična Cvetka, da vam dam dober svet? Da? Potem odidite še danes s tega gradu in se ne vrnite nič več.«

»Teja mi ne morete svetovati resno, gospod doktor. Kako naj zapustim nesrečnega, bolnega gospoda, ki so ga izdali sluge in ki mu želi lastni nečak smrt?«

Doktor Poljanec jo je zašoudueno pogledal. Nejevoljno je zmajal z glavo in dejal:

»Očitno ste markijevemu nečaku napoti. Svarim vas pred njim. Naj vzame markid drugo strežnico. Za vaš trud vam ne bo nihče hvaležen.«

100 italijanskih lir za 228.70 do 231.78 Din;

100 češkoslovaških kron za 152.04 do 153.14 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 384 do 385 Din, investicijsko posojilo pa po 86 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.01 Din, Nemški klirinški čeki pa po 12.38 Din.

Sejmi

7. februarja: Gorenji Logatec;
9. februarja: Grahovo, Mengeš, Pilštanj, Kamnik, Zagorje ob Savi;
10. februarja: Sv. Jurij ob južni železnici, Konjice;
12. februarja: Motnik.

Drobne vesti

= Naš notranji državni dolg. Stanje državnih dolgov v naših notranjih posojilih je znašalo poslužbenih podatkih 1. januarja 7088.6 milijona dinarjev.

= Zaračunanje poštnine za pozive kmečkim dolžnikom, da plačajo prvi obrok. Privilegirana agrarna banka je prejela številna vprašanja denarnih zavodov zaradi stroškov za pozive kmečkim dolžnikom, da plačajo prvi obrok. Zdaj objavlja banka, da smejo denarni zavodi zaračunati na breme dolžnika stroške za poštnino, ki jih imajo zaradi pozivanja na plačilo prvega začasnega obroka. Te stroške lahko vstavijo v posamezni seznam pod točko »6« ostali izdatki, napravljeni za račun dolžnika. Če je bil opomin poslan priporočeno ali na povratni receptis, je priložiti receptis pošte.

DOPISI

KRŠKO. Tudi upravni odbor krške gasilske župe je bil kakor več drugih zaradi nekakih nepravilnosti razpuščen in imenovano gerentstvo, ki so v njem Kolešnik, Štrubelj, Mesesnel, Felicijan, Arh, Margon in drugi. Gasilstvo, ki je imelo popolno zaupanje v bivšo izvoljeno upravo z Vaničem na čelu, se čudi tem izpremembam.

LIBOJE PRI PETROVČAH. V nedeljo 24. januarja je imela naša sokolska četa redni občni zbor, ki ga je vodil starosta br. Adamčič. Iz poročil funkcionarjev je razvidno

»Oh, gospod doktor, ali vas smem smatrati za svojega prijatelja?« je proseče dejala Cvetka in ga prijala za roko. »Ali bi mi hoteli pomagati?«

»Vam? — Vsak trenutek sem vam na razpolago. Govorite odkrito in zaupajte mi vse.«

»Hvala vam! — Poprej pa preiščite bolnika!« je odgovorila Cvetka.

Ko je doktor Poljanec stopil k postelji, se je marki zbudil in začuden pogledal tujega zdravnika. Cvetka se je takoj sklonila k njemu in mu šepnila, kdo je tujec. Povedala je tudi, da ga je dala ona poklicati.

Ko je doktor Poljanec pregledal markija, je ugotovil, da se njegova bolezen boljša. Nato se je poslovil in šel.

Cvetka je hitela za njim in ga ustavila v sosedni sobi. Potegnila ga je za seboj k oknu, da ju ne bi bil mogel opazovati stari sluga, ki je imel opravka pri gospodarju.

»Markiju ste povedali resnico o njegovem stanju, gospod doktor, kaj ne? Ne bo umrl?«

»Ne, toda imeti mora mir. Razburjenje ga lahko spravi v grob.«

»In veselo razburjenje? Velika radost? Ali bi mu to tudi škodovalo?«

»Veselje gotovo ne bo škodovalo, samo prenašlo, preveč nepričakovano ne sme biti.« Jo je poučil doktor Poljanec. »Kakšno veselje pa še čaka starega moža?«

»Njegova hči, ki jo ima za mrtvo, je tu.« je naglo odgovorila Cvetka. »Ali jo sme videti? Ali se sme ona pokazati svojemu očetu?«

»Kaj? Marki ima hčer? Kje pa je toliko časa hodila?« je začuden vprašal zdravnik.

prav marljivo delo čete. Pri volitvah je bila z malimi izpremembami izvoljena dosedanja uprava: starosta Mirko Adamčič, podstarosta Jože Igršnik, načelnik Jakob Hrvatini, podnačelnik Martin Rezec, načelnica Lea Jakičeva, podnačelnica Marija Klepova, tajnik Jože Igršnik, prosvetar Kazimir Savnig, blagajničarka Nežika Adamčičeva, matrikarica Zora Savnigova, gospodar Anton Zagorc, knjižničarka Zora Savnigova, odbornika za odobrenje zapisnika Jakob Hrvatini in Anton Zagorc, revizorja Franc Mrak in Angela Skobernetova; raziščišče Mirko Adamčič, Kazimir Savnig, Jakob Hrvatini in Zofija Dosedlova.

MALA NEDELJA. Letošnji predpust je zelo kratek. Pa nič ne de, saj bo na pustno nedeljo 7. februarja ob 15. uri zelo zabavno prleško gostovanje v Društvenem domu. Igrala se bo veseligr »Miciki je treba moza.« Vsi pridemo tja, da se bomo razvedrili in navrteli.

SEMIČ. Nedavno nedeljo je Sokol priredil »Miklovo Zalo« v dvorani Sokolskega doma pod vodstvom gđc. Micike Štublerjeve. Za igro je vladalo med občinstvom veliko zanimanje, zaradi česar je bila dvorana nabito polna. Uprizoritev je bila prav dobra, za kar gre hvala našim marljivim članom in članicam. Omeniti moramo, da so prav vsi dobro podali svoje vloge. Predvsem je bil Tone Plut v vlogi Serajnika deležen priznanja. Novak je imenitno prikazal skopuškega žida. Tudi Zalka Pašičeva, Mirko (Stežinar) in Almira (Rukavčeva) so pokazali, da semiški igralci niso na najzadnji stopnji. Želimo le, da bi se naši fantje in dekleta še večkrat pokazali na odru.

SV. MARKO PRI PTUJU. Lani je bilo v zimskem času mnogo življenja v šoli, kjer je g. Jurančič vodil kmetijske nadaljevalne tečaje. Toda jeseni je bil g. Jurančič premeščen. Lani je bila v šoli sokolska telovadba. Letos pa je smatral krajevni šolski odbor za potrebno prepovedati telovadbo v šoli. Sokolska četa si je morala najeti svoje društveno sobo, ki je postala središče prosvete v Markovcih. Na občnem zboru, narodne prosvete v Markovcih. Na občnem zboru, ki ga je imela imenovana edinica, se je lahko vsakdo prepričal o njeni izredni delavnosti. Omenimo samo, da si je četa v preteklem letu priborila predhodni prapor

ptujskega matičnega društva, in sicer kot najboljša četa v ptujskem sokolskem okrožju. V Petrovi petletki pa si hoče postaviti svoj dom!

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa). Po kratki bolezni je umrla na Sejanici preužitkarica in bivša posestnica g. Marija Rajhova. V svojem življenju je bila trikrat nevesta in trikrat vdova. Pokojnica je bila mati neustrašnega nacionalnega borca g. Staneta Brumna, vodje občinske organizacije JNS. Bodi pokojnici ohranjen blag spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

SMARJE PRI JELŠAH. (Smrtna kosa). Te dni je umrl g. Fabjai Marš, upokojeni orožniški narednik. Živel je s svojo ženo na svojem posestvu v Šmarju, kjer je vzgojil petero otrok, ki so vsi preskrbljeni. Bil je vedno poštenjak in naprednega mišljenja, zaradi katerega je moral v prejšnjih letih pretrpeti mnoge krivice. Obilna udeležba pri pogrebu je bila dokaz, da je bil pri ljudstvu priljubljen in spoštovan. Štel je 70 let. Zvestemu naročniku »Domovine« bodi ohranjen blag spomin, čalujočim naše iskreno sožalje!

STRIGOVA. Preko Murskega polja lene vedno večje jate divjih gosi proti jugu. Ljudje jih kar radi gledajo, ker jih v takih jatah še niso videli. Pravijo, da bo zima še huda. Enake velike jate pristanejo včasih pred mrakom ob Muri na Razkrižju in kar zazedijo vso reko. Marsikomu se cedijo sline po njih. Doslej pa še nobenemu lovcu ni bila sreča mila.

VELIKI PODLOG. Gasilska četa je imela 20. januarja letno skupščino, ki so ji prisostvovali skoro vsi redni člani. Pod območje čete spadajo vasi Veliki in Mali Podlog, Jelše, Gržeča vas, Gorica in Pristova. Četa je včlanjena v krški gasilski župi. Ima svoj dom in brizgalno na motorni pogon. Vse premoženje predstavlja vsoto 65.000 Din. Iz letnega prometa 5500 Din je ostalo prebitka 500 Din. Preteklo leto je bilo brez požarov. Polnoštevilno se je četa udeležila razvitja prapora krške čete. Pri volitvah je predsednik ostal isti kakor je bil lani in sicer Longo Avgust, za načelnika pa je bil izbran Zarn Ivan. Za delegata k župni skupščini sta bila določena Koman in Zarn.

VOJNIK. Pustna nedelja obeta biti prav živahna. Sokol pripravlja v režiji br. Zorka

Poljanec se je začudil in jo začel izpraševati, kod je Evgenija tako dolgo hodila. Vprašal je tudi Cvetko, ali ne bi rajši zapustila gradu. Toda Cvetka je bila trdno odločena, da ostane pri Evgeniji in njenem očetu, pa naj se zgodi karkoli. Poljanec je ni mogel pregovoriti.

»Dobro, bom pa jutri zjutraj spet prišel,« je dejal doktor. »Če bi potrebovali moje pomoči, gospodična Cvetka, me dajte poklicati ali pa pridite naravnost k meni!«

Doktor Poljanec je odšel in Cvetka je bila zelo pomirjena, ker je vedela, da bosta Evgenijina brzojavka in pismo odposlana.

Takoj je odhitela v sobo in to sporočila. Pozno popoldne je marki vstal. Dal se je obleči in odnesti v naslanjač.

Tam je sedel globoko zamišljen. Cvetka je skoraj obupavala, ko je videla starca, ki ni imel več nobene moči, nobenega upanja. Če se je Rochefort nadejal, da bo strica zelo hudo zadelo poročilo o smrti hčere Evgenije, je bila njegova nada upravičena.

Kruto je podrl zadnje starčevo upanje in mu s tem vzel vse, kar ga je še vezalo s tem svetom.

In nekaj prekleta in zavržena hči, ki jo je zdaj objokoval, kakor bi bila umrla, je bila v njegovi bližini.

Samo ena vrata so ga ločila od nje. Lahko je že slišala očetove vzdihljaje.

Zadrževalo jo je le še to, ker se je bala, da ne bi nenadno veselje staremu, bolnemu očetu preveč škodovalo.

Naposled je ostala Cvetka sama pri markiju. Da ju ne bi nihče motil, je zaklenila vrata v predsobi. Stopila je k potrtemu star-

cu, ki je naslanjal sivo glavo na roko in se ni zmenil za nič več. Srce ji je burno utripalo, ko je začela govoriti.

»Ne obupavajte, gospod marki,« je rekla s tresočim glasom. »Veliko veselje boste še doživeli. Upajte in bodite pogumni!«

Marki je dvignil glavo in mračno gledal dekletu.

»Ali me hočete zasmehovati?«

»O ne — Dobro vem, da vas čaka še velika sreča!«

»Da, čaka me smrt, konec trpljenja. To menda mislite?«

Cvetka je zajokala ob teh bridkih besedah. Vse, kar je težilo njeno srce, je hotelo iznenada planiti ven. Morala se je zelo truditi, da se ni prenačila.

»Ne boste umrli,« je vzdihnila. »Bog vas varuj tega! Živeli boste in srečni boste še! Kar ste izgubili, to vam bo Bog vrnil. Brez vzroka žalujete...«

»Otrok, kaj pomenijo vaše besede,« jo je presenečen prekinil marki, ko je iz njenega glasu spoznal, da mu misli povedati nekaj važnega.

»Rochefort vas je nalagal. Strašna novica o smrti vaše hčere ni resnična.«

Marki se je zravnal in debelo pogledal Cvetko.

»Kaj pripovedujete?« je iztisnil iz grla.

»Moja hči — moja Evgenija —«

»Ni umrla, to ni res. Živi, in vi, gospod marki, jo boste spet videli!«

Na starčevem obrazu se je pokazalo presenečenje, dvom, nada in obupanje. Zaradi je in kakor drevo v viharju se mu je streslo telo.

(Dafje.)

sodobno komedijo z godbo »Pesem s ceste«. Imena sodelujočih jamčijo za uspeh. Začetek ob 15. Odmore bo izpolnil jazz-orkester iz Celja. Ugodna avtobusna zveza iz Celja, Dobrne, Vitanja in Frankolovega omogoča poset. — Zvečer po končani igri ob 18. bo v vseh prostorih Ratejeve gostilne (Javoršek) velika pustna maškarada Društva kmečkih fantov in deklet. Igral bo jazz-orkester iz Celja. Za zabavo bdo skrbeli društveni komiki, ki imajo že pripravljene »granate« za pobijanje krize in »tolajžne bombe« vsem »žalujočim ostalim. Pridite!

Bog v Trbovljah

je naslov zbirki izvirno zamišljenih pravljic s socialno tendenco za velike in majhne otroke, ki izidejo v kratkem izpod peresa Ludvika Mrzela in z obsežno zbirko lesorezov slikarja Maksima Sedeja.

Če vas zanima čitati o tem, kako je Bog na začetku sveta ločil pekel od neba, kako se je mesec uprl Bogu in šel v Trbovlje pit, da je moral namesto njega do jutra sijati Bog sam, kako je šel brezposelni cestni pometač v nebesa dela iskat, pa ga ni dobil, kako je v času gospodarske stiske prišel poseben božji odposlanec na zemljo, da preišče zakaj ljudje vsak dan prosijo v očenašu: »... in odpusti nam naše dolge...«, kako je Bog v času velike gladovne stavke prišel med trboveljske rudarje v jamo in je tako edinokrat v svojem življenju stopil v tiste kraje, kjer se pekel začne, če vas zanima, čitati o vsem tem, pa še o marsičem, česar vam danes še ne upamo razodeti, izvolite sesti in napisati dopisnico na avtorjev naslov (Ludvik Mrzel, Ljubljana, Gajeva ulica).

Po književniškem večeru, na katerem je pisatelj Ludvik Mrzel v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani nedavno čital odlomek »Boga v Trbovljah« so ljubljanski dnevnikarji takole ocenili njegov delo.

Mrzelove socialne pravljice »Bog v Trbovljah« utegnejo postati ena najznačilnejših knjig našega mladega rodu. (»Jutro«).

Videti je, da se je Mrzel umetniško močno razvil, miselno izjasnil in nazorno opredelil ter stopil v načelno borbo. (»Slovenec«).

Verujemo v slovensko književnost in ta vera se nam je na književniškem večeru utrdila. Opazili smo razvoj pri Mrzlu, ki se od pesmi v prozi obrača neposredno k življenju; čeprav si je izbral pravljico, da nam pove tem globljo resnico o razmerah in človeku. (»Slovenski Narod«)

Cena v platno vezanemu izvodu z odlično opremo 70 Din, mehko vezanemu 60 Din. Posebna luksuzna izdaja s pisateljevim in slikarjevim podpisom 150 Din.

Pri naročilu vnaprej se lahko plača v treh obrokih, plačljivih do 15. februarja, 15. marca in 15. aprila. Pri plačilu vnaprej velja na vse cene 10 odstotkov popusta, tako da stane mehko vezan izvod 54 Din, v platno vezan 63 Din, luksuzen 135 Din. Dijaki srednjih in visokih šol uživajo 15 odstotkov popusta, če vsaj po dva skupaj naročita (s plačilom vnaprej ali po povzetju) dva izvoda na pisateljev naslov.

Domače novosti

***Papeževa bolezen.** Stanje bolnika je bilo zadnje dni neizpremenjeno. Bolnika je zaradi dolgotrajnega mirovanja v postelji začela mučiti naduha, zdravniki pa upajo, da bodo ta bolezenski pojav odpravili. Po mnenju zdravnikov se utegne bolezen papeža še dolgo vleči. Zato so pripravili za volitev novega papeža, ki so jih zadnje čase zelo pospešili, začasno spet ustavili.

***Velenjski rudnik se bo odstopil banovini.** Ob zaključku razprave o proračunu ministrstva za gozdove in rudnike na seji finančnega odbora narodne skupščine je minister za gozdove in rudnike Djura Janković dejal med drugim: Vprašanje premogovnika v Velenju v Sloveniji, ki je nedobičakosen, se mora v soglasju z ministrskim svetom urediti tako, da se bo odstopil banski upravi v Ljubljani, ki ji bo služil predvsem v svrhu elektrifikacije.

***Inž Košutić se je vrnil domov.** Te dni se je vrnil po sedemletni odsotnosti v Zagreb hrvatski politik inž. Avgust Košutić. Na kolodvoru so mu priredili svečan sprejem. V imenu dr. Mačka je pozdravil inž. Košutića narodni poslanec dr. Čajkovec. V govoru je

poveljeval zasluge inž. Košutića in ga pozval na skupno delo z voditeljem dr. Vladkom Mačkom. V svojem odgovoru se je zahvalil inž. Košutiću za sprejem in naglasil, da je hrvatski narod tako zaveden, da ga ne more ničesar streti »Hrvati bodo znali izvajati svoje pravice. Vrnil sem se v domovino na delo, ki nas še čaka v veliki meri.« Inž. Košutić je dan nato obiskal dr. Mačka.

***Važno za siromašne bolnike.** Brezplačno zdravljenje tudi operativno, doseže v vseh javnih bolnicah vsakdo, kdor se izkaže z izjavo občinskega ali banovinskega zdravilnika, da je potreben takega zdravljenja in z izkazilom občine, da je brez premoženja in lastnih dohodkov.

***Borba med krščanskimi socialci in »Slovenec«.** Gg. škofa v Ljubljani in Mariboru sta nedavno sprejela predstavnike krščanskih socialistov in izrekla priznanje in pohvalo njihovem delu. To je vilo krščanskim socialcem novega poguma in v nedavni številki svoje »Delavske pravice« pozivajo somišljenike naj s podvojeno vneto nadaljujejo delo za Jugoslovansko strokovno zvezo. Boj proti tej organizaciji ni od danes ali včeraj, marveč traja že ves čas, odkar jo je dr. Krek ustanovil. Razlika je samo ta, da je bil boj poprej prikrit, zdaj pa se vrši pred vso slovensko javnostjo. »To je boj krščanske misli za njeno uresničitev v srcih deincev in med obledelimi katoličani, ki se v praktičnem udeleževanju prav malo ločijo od ljudi, ki so katoličanstvo očitno zavrgli.« Po tej ostri obsojbi svojih nasprotnikov iz »Slovenčevega« tabora poziva »Deavska pravica« k vztrajnosti v boju za krščanstvo in svarilno vzklika: »Blagor nam, če nam ne bo treba iti po potih Rusije in Španije in šele po potokih krvi spoznati pravo resnico in velično krščanstvo.«

***Cestna dela v puškem srezu za letošnje leto.** Sreski cestni odbor je te dni obravnaval novi proračun, ki je za 800.000 Din večji. Celotni proračun izkazuje 2.406.927 Din. Za osebne izdatke je določenih 12.240, za upravne stroške 32.000, za vzdrževanje banovinskih cest 1.435.492, za kmetovske dovodne ceste 16.300, za prispevke občinam za občinske ceste 21.545, za vzdrževanje subvencioniranih cest 354.669, za vzdrževanje broda v Zavrču 20.000, za nove zgradbe občinskih

Žrepu razsipne žene

Vendar pa ni ponovno vzroji, temveč se je premagal k miru in dejal, med tem ko je Irma nepretrgano gledal. »Ne bom te več izpraševal in silil vate, ker ne potrebujem več tvojega priznanja. Da me boš čisto razumela: ni bil Dušan Gornik tisti, ki mi je vzel štiri-deset tisoč dinarjev, temveč si to bila ti! Pri tem si se poslužila tatinskih umetnij kakor pravcat vlomilec. Potrebovala si denar, da ustrežeš svoji zapravljivi muhavosti. Vedela si, da ga boš dobila spodaj v moji denarni omarici, saj si bila prisotna, ko sem izročil znesek Gorniku, da ga shrani. Pa pretkano si šla na delo. Na spreten način si se polastila ključa. Potrebno je bilo samo storiti, nekaj, da se ne bi prebudil v trenutku, ko bi ti posegla po ključu pod mojo blazino. Doza klorala v konjaku, ki si mi ga tako postrežljivo ponudila, je bila zadostna, da sem globoko zaspal. Bilo ti je torej prav vseč, da sem še od zadnje boleznii imel v svoji domači lekarni na razpolago nekaj tega uspavalnega sredstva.«

Doslej ga je Irma poslušala tiho in mirno, zdaj pa mu je razburjeno segla v besedo:

»Nič ni res, vse to je samo izrodek tvoje bolne domišljije. Kako mi moreš to dokazati?«

Volavšek je stopil k pisalni mizi in vzdignil prazni kozarček. »Vendar si bila nespretna pri vsej svoji spretnosti. Tole sem našel poprej v omarici za likerje poleg steklenice s konjakom, ki si jo ti odprla. Nemarni okus pijače in svinčena utrujenost, ki se me je

takoj lotila, ko sem konjak izpil, sta zadosten dokaz, pred katerim moraš umolkniti. Imam pa še polno drugih dokazov. Alarmno napravo pri stanovanjskih vratih na primer. Ti si električno napeljavo pokvarila, da bi te alarmni aparat ne izdal, ko si stopila skozi vrata. Sicer bi lahko prekinila električni tok z ročajem ob moji postelji, toda tega nisi storila, ker si vedela, da to povzroča močan ropot. Bala si se, da bi me ne zbudila. Zato si žici prerezala. Ali naj te povedem k razrezanima žicama? Ali naj ti morda tudi pokažem pričo, ki te je videla, ko si imela v rokah orodje, s katerim si ugonobila napeljavo? Poskusi mi vendar vse to pojasniti!«

Irma se je glasno zasmejala, toda to je bil ponarejen smeh, smeh, iz katerega je že zvenel začenjajoči se obup.

»Dragi mož, ti bi si bil moral izbrati poklic tajnega policista ali pa preiskovalnega sodnika! Zelo je škoda, da uporabljaš svoje čudovite talente samo proti lastni ženi.«

»Ko si vse to opravila, ni bilo zate nobenih težko več,« je Volavšek nemoteno nadaljeval. »Kako so narejene denarne omarice, to si videla že pri svojem očetu, in skrivnost ključavnice na črke ti je bila že davno znana. Psa, ki bi vsakega drugega vlomilca takoj popadel, se ti ni bilo treba bati, zakaj žival je nate navajena. Tako si lahko mirno izvršila rop in skrila plen, ne da bi te kakšna živa duša opazila. Naključje je bilo tvoj zaveznik — sreča je bila na tvoji strani. Po vseh zunanjih znakah je moral sum pasti na nedolžnega, kar si ti najbrž že vnaprej upala. Mirno si pustila, da so ga odvedli v ječo. Niti besedice nisi izpregovorila v njegovo obrambo, ker si seveda morala netiti sum

proti njemu, da si ga odvracala od sebe. In med tem ko je nesrečnik obupaval pod težo strašne obdolžitve, si ti kupovala za ukradeni denar dragocena oblačila in obiskovala zabave. Če bi bila v tebi vsaj še iskrica sramu, bi te moralo biti sram pred samo seboj.«

Irma je spoznala, da ni več rešitve zanjo, vendar se še ni hotela vdati.

»Ali si že končal?« je vprašala. »Morda imaš še kaj žalitev na zalogi? Če jih še imaš, si jih morda velikodušno prihrani za drugič.«

S široko odprtimi očmi je strmel Volavšek v ženo. Potem je dvignil roko, kakor bi jo bil hotel udariti, a je samo zmajal z glavo.

»Ne! Nič več!« je rekel kakor sam proti sebi. »Saj nič ne pomaga izgubljeni besede, ki se te ne primejo. Gre zdaj zlasti za to, da izpuste nedolžnega iz ječe in mu vrnejo čast. Ti boš jutri pred preiskovalnim sodnikom brez ugovora priznala svojo krivdo.«

»Nikdar! Rajši smrt kakor to!«

Njena groznja ni nanj nič več učinkovala.

»Tvoja smrt ne bi nikomur koristila. Sicer pa ne verjamem, da resno misliš. Kdor je lahko storil take reči samo zaradi lahkomiselne zabave, ta se tudi ne bo s prostovoljno smrtjo odkrižal ljubljene življenja. Sicer pa se ti ni treba bogve česa bati. Pred zakonom nisi kazniva, a tebi bo najbrže vseeno, kaj bodo v bodoče mislili o tebi tvoji znanci, saj boš jutri za zmerom zapustila naše mesto.«

»Ne, ne bom storila tega! Kdo me more k temu prisiliti?«

»Jaz!« je odvrnil Volavšek z železno odločnostjo. »Če boš ravnala proti moji volji, bom pooblastil svojega odvetnika, da bo vse raz-

cest 70.000 Din. Razen tega je določeno, ker je cestni odbor dobil novi najmodernejši parni valjar za valjanje banovinskih cest, 100.000, za preureditev banovinske ceste Ormož-Vinica 60.000, za preložitve Grabšinskega klanca 70.000, za preureditev banovinske ceste Ptuj — Dabruva 30.000 Din. Da se izvše vsa ta dela, je sreski cestni odbor moral zvišati cestne dokaide od 10 na 18%. To povišanje bo obremenilo davkoplačevalce, vendar pa bo srez imel na drugi strani veliko korist glede na dejstvo, da je naš srez važno tržišče z vinom, sadjem, živino in poljskimi pridelki. Razen tega bo prispevala banovina 1.456.482 Din in 50% za preureditev banovinskih cest. Dela pa se ne bodo izvrševala samo iz proračuna cestnega odbora, temveč tudi iz sklada za javna dela. Na eni izmed zadnjih sej odbora se je obnavljal tudi program javnih del, po katerem bi bilo potrebno prispevati iz sklada za javna dela 1.700.000 Din.

* **Zapuščina v Avstraliji.** Dne 25. aprila 1. 1926. je umrl v Sydneyu Anon Hribernik (imenovan tudi Hendrick), ki je zapustil premoženje, vredno približno 120.000 Din. Pokojnik se je balje rodil 12. aprila 1. 1856. v Dobrovljah pri Mozirju. Oče mu je bil Anton Hribernik, mati pa Ana, rojena Ušej. Avstralsko državljanstvo si je pridobil 1. 1913. Imel je sestre Uršo in Heleno. Dediči naj se prigrasijo z rodovinsko poljo ali krstnim listom na naslov »Izseljenski nadzornik v Ljubljani«.

* **Kakšno vreme napovedujejo za letos.** Londonski vremenslovec Protherve Smith je napovedal za februar milo vreme razen nekaj dni v začetku meseca. Ob koncu meseca bo spet hladno. Marec bo precej hladen in sredi meseca bodo snežni zameti. Konec marca za veliko noč bo spet lepši. April bo po stari navadi spremenljiv. Na vzhodu bodo hudi viharji. Maj, ki je za Anglijo posebno važen zaradi kronanja kralja, bo prinesel nestalno vreme. Druga polovica maja bo lepa. V juniju bodo prvi dnevi vetrovni, nato pa bo tri tedne lepo vreme. Ob koncu meseca se bo vreme poslabšalo. Lepi in topli bodo prvi trije dnevi julija, sledilo pa bo nestalno vreme. Avgust in september bosta nenavadno topla in lepa. Oktober bo suh, pa hladen. Sličen bo november, medtem ko bo december najmilejši december zadnjih let. Smith

trdi, da bo o božiču vladalo poletno vreme.

* **Iz slovenske Koroške.** Prebivalci Št. Jakoba pri Brnici so si sami napeljali vodovod. Njihovi predniki so se o vodovodu pogovarjali že pred 40 leti, a dela se niso lotili. Pred letom pa so sedanji prebivalci sami začeli delati. Delali so tlako brez vsake pomoči, sosed mehanik pa jim je postavil cevi od vrelca do vasi v dolžini 900 m in zdaj imajo v kuhinjah in hlevih dobro pitno vodo. — V Kamnu je umrl 68letni župnik Anton Sturm. Doma je bil iz domačalske župnije in bogoslovne študije je dovršil v Celovcu. Služboval je v Šmohoru, na Višarjih, v Borljah, na Brdu in 20 let v Kamnu. Z dobrosrčnostjo, značajnostjo in narodno zavednostjo si je pridobil velik ugled.

* **Zlato v Dravi.** Industrijec Braun v Gjurjevcu je pred dvema letoma vzel v zakup izpiranje zlata iz Drave od Leграда do Barča. Na tem področju se je ukvarjal z izpiranjem zlata okrog 150 prebivalcev. Pri preprostemu izpiranju pa je ostajal znaten del zlata v pesku. Braun je svoje naprave že precej moderniziral. Za pridobivanje zlata iz peska Drave se zanimajo razni tuji podjetniki in je Braun zdaj iz Londona dobil ponudbo za soudeležbo pri podjetju.

* **Smrtna nesreča pri sananju.** Te dni se je 9-letni posestnikov sin Anton Močari iz Povčanice pri Ljubnem ob Savinji sanka na Ljubnem. Ko se je vozil mimo nekega mesta, kjer so podirali drevje, je podžagano drevo nenadno treščilo vanj in mu zmečkalo levo nogo. Dečka so prepeljali v bolnišnico, kjer je izdihnil zaradi izkrvavitve.

* **Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite za malenkostno plačilo pri Peru Francu, kapetanu v pokoju, Ljubljana, Maistrova ulica 14.** Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 Din.

* **Siromašno ženico je ubila lokomotiva.** Na železniški progi tik Št. Vida je prišlo 1 t. m. do hude nesreče, ki je terjala življenje siromašne upokojenke, vdove po železniškem delavcu Marijane Trojaškovice, stanujoče v eni izmed barak v Španačevi gramozni jami ob Vodovodni cesti. Po možu je Trojaškova dobivala bedno pokojnino 126 Din na mesec, s katero se pač ni dalo živeti. Zato se kljub visokim letom ni ogibala dela, rada hodila po vaseh, da je povprašala pri kmetih, ali je treba kje pomagati da si je pri-

služila hrano. Usodnega dne je na vse zgodaj prejela pokojnino, nato pa se je odpravila proti Št. Vidu. Ker je bila pri denarju, se je mimogrede ustavila v neki krčmi, da malo pozajtrkuje in da si privoščiti tudi požirek pijače. Iz Št. Vida se je namenila dalje proti Klečam in Poljanam, da potrka še pri nekaterih znancih. Ko je prišla do železniškega prelaza pod Škofovimi zavodi, je našla zapornice spuščene. Kakor je že to navada pri ljudeh, se je sklonila pod rampo in stopila na tir. V gosti megli ni mogla opaziti, da je v smeri od Kranja prav tisti mah z veliko brzino pridrvela lokomotiva. Stroj je vozil s tenderjem naprej, tako da strojevodja in kurjač nista imela pregleda čez progo. S silovitim udarcem je tender treščil ob ženo, da jo je v velikem loku vrglo kakšnih 12 metrov daleč, kjer je obležala ob železnem drogu ob tiru na mestu mrtva.

* **Pet dni in pet noči na zapuščenem otoku sredi Dunava.** V Smederevu in okolici je več dni divjala silna nevihta. Pred nevihto so se štirje brezposelni delavci s čolnom prepeljali na otok Ado, da bi tam nasekali nekaj drv in se z njimi vrnili domov. Med delom jih je zajelo neurje. Od ure do ure so čakali, da bo huda ura ponehala, a ko jim je besno valovje odneslo čoln, so spoznali veliko nevarnost, ki jim preti brez jedi in strehe na zapuščenem otoku. Pet dni in pet noči so stradali in prezebali na otoku in šele v četrtek jih je za ceno lastnega življenja rešil neki obalski delavec. Srečno je prispel do njih s svojim čolnom in jih spravil na varno.

* **Pustolovščina dveh deklic.** Te dni sta prišli na postajo Polzevo-Braslovče dve dekletci v starosti 11 do 13 let in zahtevali vozna listka do Celja. Ljudem se je čudno zdelo, da potujeta dekletci sami brez spremstva, zato so ju spraševali, odkod sta. Odgovorili sta, da sta sestri, doma iz Podvrha pri Braslovčah in sicer sta Dragica Zelovska in Slavka Dežman. Od doma sta šli v domačih oblekah, boljše obleke pa sta dali v šolsko torbico. Obe dekletci sta drobnih postav. Dragica ima skodrane lase in je bolehná.

* **Smrtna nesreča na peči.** Nedavno so našli v Ljubljani na Izanski cesti na peči nezavestno posestnico 71 letno Nežo Čičevo. Ko je policija prišla, je bila pokojnica že

kril. Potem pa seveda ne boš dobila od mene niti pare. Izbiraj!»

Sovražno so zablestele njene temne oči, tedaj pa ji je, kakor je bilo videti, padla na um nova misel, kajti povsila je oči in rekla s spremenjenim mehkim glasom: »Pojdi z menoj, Hinko, rada bi ti nekaj dala.«

Tokrat je Volavšek ni več oviral, ko je šla k vratom. Vstopil je hkratu z njo v prijetno sobico z razkošno opravo. Irma je stopila k lepi pisalni mizi in odprla enega izmed predalov.

»Tukaj!« je dejala ponižno in izročila svojemu možu povezek bankovcev. »Polovico tvojega denarja ti lahko vrnem Res. Hinko, nisem vedela, kaj sem delala, ko sem ti vzela denar.«

Volavšek je prijel denar, toda se je skrbno ogibal dotakniti njene roke.

»Tvoja obramba je prišla vprezno!« je hladno odgovoril. »Jutri se boš peljala z menoj k preiskovalnemu sodniku.«

»Da! Prevzela bom nase vsako pokoro, ki mi jo boš naložil.«

»Ob devetih bodi pripravljena! Ti pač spoznaš da nimava pravice pustiti po nedolžnem zaprtega samo še eno uro v zaporu. Gornika morajo takoj izpustiti.«

Ko jo je Volavšek hotel brez pozdrava zapustiti je tiho in z vso priliznostjo, kolikor je je mogla položiti v zvok svoje »a mehkega glasu, zaklicala njegovo ime. Tik pred vrati je Volavšek obstal.

»Kaj še želiš od mene?«

»Ali mi res ne boš mogel rikdar odpustiti?«

»Nikdar!« je Volavšek trdo in krepko odgovoril. »Če bi šlo samo za tatvino, bi bil morda prej ali slej tako slab, da bi ti od-

pustil. Toda ti si dopuščala, da je nedolžen človek trpel zaradi tebe, in si ga celo sama osumljala pred ljudmi. Ta tvoj hudobni čin naju loči za zmerom!«

Zaloputnila je vrata za njim. Skrčila je roke v pesti in besno so se ji zablestele oči.

»Pa še denar sem mu dala!« je ježno siknila. »Kakšno neumnost sem napravila!«

Potem je viharno slekla svojo dragoceno obleko in začela jemati iz raznih predalov dragocenosti, da jih ponese s seboj.

6.

Preiskovalnemu sodniku Žirovniku je drugega dne zjutraj javil sodni sluga, da želi neki Branko Gornik podati važne izjave v zadevi zaprtega Dušana Gornika. Precej nemilostno je rekel Žirovnik slugi, naj privede Branka Gornika, saj je menil, da je vsa zadeva že čisto pojasnjena. Dušan Gornik je po njegovem mišljenju tat in ga ne more nihče več rešiti.

»Vi se imenujete Gornik?« je vprašal bledega mladega moža, ki se je vljudno priklonil in stopil k zeleni mizi. »Ali ste sorodnik obtoženca?«

»Njegov brat sem, gospod sodnik.«

»Tako? in vi želite izpovedati nekaj. Mar se nanaša na to zadevo? Zakaj niste prišli prej?«

»Ker sem šele predvčerajšnjim prejel pismo, ki me je obvestilo o zli usodi mojega nesrečnega brata. Sem knjigovodja v dunajski podružnici zagrebške izvozne trrdke Vuk in sin. Čeprav sem si na vso moč prizadeval, da bi lahko takoj odpotoval, vendar zaradi prezaposlenosti nisem mogel priti prej domov kakor to noč.«

»No, to je tako brez pomena. Kaj veste o tatvini, odnosno poneverbi, ki se očita vašemu bratu?«

»Vem, da moj brat ni vzel denarja, gospod sodnik.«

»To trdite vi, ki ste bili v tistem času, ko je bila tatvina izvršena, na Dunaju?«

»Ni zlahka tako poštenega človeka na svetu, kakor je moj brat. On bi prej umrl od lakote, kakor pa bi se spozabil nad tujim premoženjem in zlorabil gospodarjevo zupanje.«

»Ali je to vse, kar veste povedati v obrambo svojega brata?«

»Ne! Prišel sem, da vam povem, zakaj se je moj brat zadolžil. Kakor mi je znano, je zlasti usodno dejstvo, da noče povedati, kaj je vzrok njegove zadolžitve.«

»Kakor se mi zdi, ste o poteku preiskave precej natančno poučeni.«

»Vse to sem izvedel iz pisma, gospod sodnik. Gotovo ne boste še dalje verjeli, da gre za dogovorjeno igro, ko preberete to pismo.«

Žirovnik je naglo prečital list, ki mu ga je izročil Branko Gornik, in njegov čemerni obraz se je nekoliko razvedril.

»Gospodična Praznikova se izredno živahno zanima za usodo vašega brata. Njena domneva da vi veste za dolgove svojega brata, je torej utemeljena?«

»Da! Denar, ki si ga je izposodil od odedruha, sem dobil jaz.«

Preiskovalni sodnik je nenadno prislubnil in začel pozorno gledati prostovoljno pričó.

»Ali bi mi hoteli to natančneje razložiti?«

»Prisiljen sem torej, da se izpostavim vašemu zaničevanju. Povedal bom čisto resnico. Ko mi je poslal brat denar, o katere-

mrtva. Starica se je namreč vlegla na toplo peč, ki pa je bila počena in so iz nje uhajali strupeni plini, ki so jo zistrupili.

*** Pozna smrtna žrtev pretepa.** Novembra lani je bila pri Sv. Andražu v Slov. goricah veselica, na katero je prišel tudi 22letni posestnikov sin Jožef Zelenik iz Vinterovcev, občina Sv. Urban. Bil je v družbi z drugimi fanti. Proti večeru so se v bližini gostilne, kjer je bila prireditelj, fantje stekli in je Zelenik dobil s kolom hud udarec po glavi. Poškodovanca so na njegovo željo pustili v zdravniški oskrbi doma. Letos 14. januarja pa je Zelenik zaradi posledic poškodbe na glavi umrl. Zelenika so pokopali na pokopališču pri Sv. Urbanu. Čudno. Oče je zdaj javil zadevo orožnikom v Juršincih. Ti so zadevo prijavili sodišču, ki je odredilo izkop trupla in se je izvršilo raztelesenje. Dognalo se je, da je imel Zelenik počeno lobanjo, zaradi česar je nastopila smrt.

*** Notranjec obsojen zaradi vohunstva.** Državno sodišče za zaščito države v Beogradu je obsodilo Novaka Josipa, rudarja iz Rovt v logaškem srezu, zaradi zločina vohunstva v korist tuje države na 20 let ječe in na trajno izgubo častnih pravic.

*** Kljčke so kradli.** Trije paglavčki iz ljubljanskih Most so kradli kljčke in jih prodajali nekemu trgovcu v Mostah. Policija je paglavce prijela, ko so ukradli neke žlebe in odtočne cevi. Zaslišani jih je natančno in pri preiskavi je dognala, da je bil to njihov postranski posej, glavni zaslužek pa so imeli s tatvinami kljuk. Na policijo poklicani prizadeti trgovec je napravil svedca nedolžen obraz, češ da ni vedel da so bile od njega kupljene kljčke ukradene.

*** Vlom v trgovino.** Pred kratkim so v omili neznanca v trgovino g. Korena na Gibini. Kljub temu, da so bili tatovi pregnani, trpi trgovec občutno škodo.

*** Kaznovani strahovalci Slovenskih goric.** Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil 25letnega Antona Gumzeja na 10 mesecev strogega zapora, 33letnega Jurija Senekerja iz Spodnjega Gašterja na leto dni strogega zapora, 26letnega Josipa Lenarčiča pa na leto in osem mesecev strogega zapora. Vsi trije so bili obsojeni zaradi vlomov in tatvin, ki so jih izvršili pretežno v Slovenskih goricah.

sem mislil, da izvira od njegovih prihrankov, me je rešil velike sramote in obupa, morda celo samomora. Ne bi bil mogel dalje živeti, če ne bi bil mogel plačati dogov. Izgubil sem velike vsote pri igri, zaradi česar sem se spozabil nad tujim denarjem. Razkritje tega dejstva mi je grozilo vsak dan. Zato sem sklenil, zaupati se bratu, zakaj nikogar drugega nisem imel, ki bi se bil nanj obrnil. Pa mi je poslal denar, prav ves znesek, ki sem ga potreboval!

»Tale zgodba o požrtvovalni bratovski ljubezni je sicer zelo ganljiva, dragi gospod, vendar pa je čudno, da nam obtoženec doslej ni črhnil o tem niti besedice.«

»Morda je molčal v mirni zavesti svoje nedolžnosti, o kateri je prepričan, da se bo dognala.«

»Kljub tej pojasnitvi bi mi bilo zelo ljub, kar odkrito priznavam, če bi mi mogli dati krepkejših dokazov o resničnosti svojih navedb.«

»Tule so, gospod sodnik, saj sem si mislil, da jih boste zahtevali. To je odrezek nakaznice, s katero mi je pred tedni poslal denar, tole je pismo, ki mi ga je poslal hkratu z denarjem, in tole njegov odgovor na moje zahvalno pismo. Najbrž ne boste mislili, da so vsa ta dokazila ponarejena.«

Molče je prevzel preiskovalni sodnik vsa pisanja, da jih bo natančneje preiskal. Potem jih je hkrati z Majdinim pismom priložil aktom.

»Ne bom več dvomil o resničnosti vaših podatkov,« je rekel sodnik. »gotovo imate dober vzrok, da ste svojemu bratu hvaležni za njegovo požrtvovalnost. Dokaz za njegovo nedolžnost pa v teh pojasnilih še ni viden.

*** Vlom v župnišče pred sodniki.** Cigan Silvester Huber je bil obtožen vloma v župnišče Sv. Trojice pri Moravčah. Obilen plen je padel vlomilcem v roke v skupni vrednosti okoli 2000 Din. Orožniki so kmalu prijeli cigana Hubra, pri katerem so našli več iz tatvine v župnišču izviraajočih predmetov. Pred sodniki je cigan priznal njemu očitano tatvino, zanikal pa je odločno, da bi imel kake pomagaje. Huber je bil obsojen na šest mesecev strogega zapora.

*** Zagonetka roparskega umora pred 15 leti.** Pred 15 leti je bil pri Konjicah umorjen oskrbnik kneza Windischgrätzta. Morilec je bil odvzel svoji žrtvi okrog 40.000 Din. Zaradi udeležbe pri tem umoru in zaradi raznih drugih zločinov je bil potem zloglasni zločinec Dolganoč obsojen na dosmrtno robijo in oddan v mariborsko kaznilnico. V zadnjih letih sta živela na Sp. Hudinji okrog 50 let stari čevljar Ratej in njegova žena s hčerko. Med zakoncema je prišlo čisto do prepilov, ker Ratej menda ni posebno dobro ravnal z ženo. Pred dnevi je Ratejeva v takem prepilju izjavila, da je njen mož pred 15 leti umoril omenjenega Windischgrätzovega oskrbnika. To so kmalu izvedeli orožniki in so ženo aretirali. Nato so oddali v zapore okrožnega sodišča tudi Rateja, ki se je zdravil v celjski bolnišnici, ker je bil pri nekem spopadu poškodovan. Ratej trdi, da ni v nikaki zvezi z omenjenim roparskim umorom. Sodišče zdaj preiskuje skrivnostno zadevo.

*** Obsodba zaradi uboja hrastniškega steklarja.** Pred malim senatom v Celju so se zagovarjali 39letni Janez Pečnik, 27letni Franc Tovornik in 23letni Vladimir Redinšek, vsi trije delavci iz Hrastnika, zaradi usmrtitve steklarja Stefana Uldrijana. Nedavno zvečer so šli obtoženci mimo hiše, v kateri je stanoval poročni steklar Stefan Uldrijan, oče treh otrok. Pred hišo so stali Anton Frankovič, ki je hotel prej v neki gostilni napasti Tovornika, steklar Uldrijan, njegova žena Ana, Rudolf Rožkar in Marija Velajeva. Ko so prišli Pečnik, Tovornik in Redinšek do hiše, je rekel Frankovič Tovorniku: »Nande, jutri bomo govorili, ko bomo trezni«, Tovornik pa mu je odgovoril: »Čeprav še danes!« V tem je planil Uldrijan, ki je bil poročen s Frankovičevo sestrično, k plotu, iztrgal lato in skočil z njo v roki proti Pečniku, Tovorniku in Redinšku. Ti trije pa

Njegova stiska vendar ni bila manjša, ker je iskal pomoči pri oderuhu za drugega in ne zase. Dejstvo, da je na zagoneten način izginilo 40.000 dinarjev, kateri znesek ga je mogel na mah rešiti stiske, še zmerom ni pojasnjeno v njegovo korist.

Mladi Branko Gornik je ves potrj gledal v tla. Še enkrat je vneto zatrjeval, da njegov brat ni sposoben niti za najmanjšo nepoštenost. Toda še preden je Zirovnik mogel Branku Gorniku pojasniti nepomembnost osebnega mišljenja v presoji tega primera je spet vstopil sodni sluga in izročil preiskovalnemu sodniku posetnico, na kateri je bilo s svinčnikom napisanih nekaj vrst Preiskovalni sodnik je te vrste prečital z velikim začudenjem, potem pa se je obrnil k Branku Gorniku.

»Stopite malo v predsobo, a počakajte tukaj. Morda vas bom še kaj vprašal.«

Pri vratih se je Branko srečal s Hinkom Volavškom, ki je blede in utrujen stopil čez prag v pisarno. Minuto pozneje je bil trgovec sam s preiskovalnim sodnikom. Njun pogovor je trajal zelo dolgo časa. Ob koncu je Zirovnik sočutno stisnil roko hudo potrtemu možu.

»Pravite, da je vaša žena že davno zgodaj odpotovala brez vaše vednosti?« je menil sodnik zelo obzirno. »Seveda je to res, ker to potrjuje tudi pisanje ki vam ga je pustila. Kazensko vaše soproge ne bomo zasledovali, če vi tega izrecno ne zahtevate. Če pa bo državni tožitelj le hotel še zaslišati gospo Volavškovo, se zaslišanje lahko izvrši tudi pozneje v kraju, kjer bo prebivala. Zelo bi pa želel, če mi izročite v shrambo oni drugi povezki dvajsetih tisočakov in papirnat

so planili z ročicami na Uldrijana in mu zadah več udarcev. Uldrijan se je takoj zgrudil in je izdihnil. Janez Pečnik in Franc Tovornik sta bila obsojena na 10 mesecev strogega zapora, Vladimir Redinšek pa na 10 mesecev zapora.

*** Iz smučarske skakalnice si je zgradil svinjak.** V Betnavi pod Pohorjem ima mariborska Zimskošportna podzveza smučsko skakalnico. Zgornji del skakalnice je bil napravljen iz lesa. Ko so nedavno začeli skakalnico urejati, so opazili, da je zmanjkalo lesa. Preiskava je dognala, da si je Jurij Oman iz Radvanja zgradil iz desk, ki jih je dobil na skakalnici, svinjak. Oman je povedal še za druge ljudi, ki so hodili po deske na skakalnico. Vsi so zdaj prijavljeni.

*** Dva ponarejalca denarja.** Te dni sta se zagovarjala pred zagrebškim sodiščem ponarejalca denarja mesarski pomočnik Ivan Rožman in češkoslovaški državljani Karel Sedlaček. Pri prvem so našli 32 ponarejenih kovančev po 50 Din, 164 po 20 Din, 208 po 10 Din in še en kovanec za 2 in enega za 1 Din, pri Sedlačku pa 11 tisočakov. Rožman je bil obsojen na leto dni robije, Sedlaček pa na poldugo leto in na izgon iz Jugoslavije.

Listnica uredništva

Kranj. Za dopis, če ni reklama, ne računamo nič. Seveda pa dopisi ne smejo biti žaljivi in morajo ustrezati tiskovnemu zakonu.

Hamborn. Nismo prejeli. Prosimo, da nam pošljete še enkrat!

Tobačne srečke in srečke RK prihodnjič. Nekaj dopisov smo morali odložiti do naslednjih števil.

PRIDIGA

»Kako morete spati pri moji pridigi?« se huduje gospod župnik.

»Prav lahko«, odgovori Jože, »le malo bolj tiho bi morali govoriti.«

NE GRE DRUGAČE

Mati: »Kolikokrat sem ti že rekla, da ne smeš govoriti, dokler jaz govorim!«

Sinko: »Da, mamica, toda preden ti nehaš govoriti, moram jaz že v posteljo.«

trak od prvega povezka. Oboje bom dal pregledati od nameščenca tvrdke Stefanovič in sinovi, da bo izginila zadnja senca suma proti vašemu obžalovanju vrednemu prvemu knjigovodji.«

»Upam pa, da ubogega mladega moža ne boste še nadalje zadrževali v preiskovalnem zaporu,« je dejal Volavšek. »Po vsem tem, kar sem vam povedal, pač ni več dvoma v njegovo nedolžnost.«

»Gotovo ne! Takoj bom poklical gospoda Gornika, da mu sporočim odpustitev iz zapora. Ali morda želite sestati se z njim tukaj?«

Volavšek je trenutek premišljal, potem pa je odkimal. »Ne! Gotovo mu boste povedali, po čigavi krivdi je moral trpeti, a jaz bi morda ne bil dovolj močan, da bi vse to mogel še enkrat poslušati. Počskal ga bom v veži sodiščnega poslopja. Gospod sodnik, samo za nekaj vas še prosim.«

»Izvolite!«

»Povejte mu, da ga nikdar nisem imel za nepoštenjaka in da sem bil o njegovi poštenosti zmerom trdno prepričan!«

»Bom, gospod Volavšek! Takšno zagotovilo mu bom lahko mirne duše sporočil. Povedati vam še moram, da čaka v predsobi njegov brat, o katerem sem vam že prej govoril. Mladi mož je bil zelo potrj, ko sem ga odpustil. Morda mu lahko vi rečete kakšno tolažilno besedo.«

Volavšek se je nato poslovil, a sodnik je poklical slugo in mu naročil, naj takoj privede dosedanjega jetnika Dušana Gornika k njemu v pisarno. Ukazal mu je tudi, da mora z njim zelo vljudno ravnati.

NASI NA TUJEM

Iz *La Machine* (Francija) nam pišejo: Našega prijatelja Karla Trebeznika je nenadna smrt ugrabila iz naših vrst. Vedno je hrepenel po domovini, a zdaj mu je bela žena prečrta računice. Rajnki je bil med rojaki splošno priljubljen. Doma je bil v Jelovem pri Radečah in je štel šele 45 let. Tukajšnji rojaki smo se ga spomnili z več lepimi venci in ga spremljali na zadnji poti z dvema praporoma tukajšnjih društev. Predsednik podpornega društva jugoslovenskih delavcev g. Udovč in g. Horjak se najlepše zahvaljujeta vsem ki so se udeležili pogreba prezgodaj preminulega prijatelja. Prisrčna hvala tukajšnjim fantom in društvu za vence. Prav tako g. Vebru, ki mu je pri odprtem grobu izpregovoril poslovilne besede. Naj bo rajnkemu lahka tuja zemlja!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrh vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris; Holandija št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg. — Na zahtevo pošlamo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Skrbite za ptičke

Mnogo je ptic, ki ostanejo čez zimo pri nas in se težavno hranijo same v mrazu in snegu. Zato skrbite in dajajte kaj za lačne kljunčke. Natresite na okna krušnih drobtin, prosa ali ovs. Seničkam se zelo prileže loj. Narežite malo loja in jim ga dajte, da se živalce nastijo, saj tako dosti trpe od zime. Zima pa se da prenesti, če je želodček poln. Zato poučite tudi svoje otroke, naj skrbijo za ptice. Otroci pa bodo tudi z veseljem gledali, kako bodo ptice hitele zobat dobrote, katere so jim natresli na okna ali v ptičje hišice.

»Pismo gospodične Praznikove pa mu bom dal za popotnico,« je rekel sodnik sam sebi, ko je še enkrat pregledal vse akte o Gornikovi zadevi. »Mislim, da mu bosta njeno toplo sočutje in njena nezlomljiva vera v njegovo poštenost v veliko zadoščenje... Kdo bi si mislil, da je ta lepa in prijazna gospa Volavškova zašla na takšno pot... Res, ubogi Volavšek je obžalovanja vreden...«

V krasnem stanovanju trgovca Volavška je vladalo to dopoldne še slabše razpoloženje kakor sicer. Gospa Irma je bila že ob petih zjutraj zbudila eno izmed služkinj in se odpeljala z avtom na železniško postajo.

Ko je prišla Majda ob sedmih iz svoje sobice, je presenečena izvedela, da je bila gospa nenadno odpotovala. Služkinji ji nista mogli dati pojasnila ne o vzroku in ne o svrhi potovanja. Hinko Volavšek pa se tega jutra sploh ni pokazal njenim očem. Hudi boleti, ki je mučila družabnico, se je pridružil še nov nemir, ki je čedalje bolj naraščal, čim bolj si je klicala v spomin sinočna čudna Volavškova vprašanja in njegovo zagneto razburjenost. Misel, ki jo je gojila že od trenutka aretacije Gornika, je postala v teh mučnih dopoldanskih urah trden sklep. Prosila bo gospodarja Volavška za odpust iz službe takoj, ko se ji bo ponudila priložnost. Ni dvomila, da bo Volavšek s tem zadovoljen, zakaj spriče odpotovanja gospe je prisotnost družabnice v Volavškovi hiši tako in tako čisto nepotrebna.

Ker gospodar tudi v opoldanskem času še ni prišel v stanovanje, je šla Majda v svojo sobo, da mu napiše pismo in mu sporoči svojo željo. Komaj pa je napisala nekaj vrstic,

s tem pa se zbudil pri otrokih ljubezen do živali, da jih potem poleti ne preganjajo in uničujejo po gnezdih. Ptice so koristne za kmeta, vrtnarja in sadjarja. Koliko mrčesa pobero, po vrhu nas pa še vse poletje razveseljujejo s svojim petjem. Kako otožno bi bilo na svetu, ko bi bili vrt, polje, gozd tihi in ne bi bilo ptičjega žvrgolenja.

Za kuhinjo

Cokoladni puding. Mešaj pol ure, da narase, 14 dek sladkorja v prahu in pet rumenjakov. Nato primešaj 12 dek zribane čokolade, tri žlice drobtin in sneg petih beljakov. Posodo za puding pomaži s sirovim maslom, posuj s sladkorjem v prahu, zlij noter testo, razravnaj, posodo zapri in puding kuhaj tri četrti ure v kropu. Kuhani puding zvrni na topel krožnik in daj hitro na mizo. Zraven daš stolčeno smetano ali pa segret malinov sok.

Sirov puding. V lonec stresi pet dek moke, pet dek sirovega masla in tri osminke litra mleka ter na ognju mešaj kuhaj toliko časa, da se testo loči od lonca in kuhavnice. Ko je testo kuhano in se je shladilo, primešaj štiri rumenjake, pet dek naribanega bohiniškega sira, malo soli in sneg štirih beljakov. Posodo za puding dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z drobtinami, noter stresi testo, razravnaj in posodo zapri. Nato kuhaj v kropu pol ure. Kuhani puding zvrni na topel krožnik, posuj z naribanim sirom in zabeli z razbeljenim sirovim maslom. Zraven daš po volji gobovo, paradižnikovo ali kako drugo omako. Lahko daš namesto omake tudi solato.

Jetrni hlebčki. Nastrgaj četrt kile svinjskih jetr in štiri debele krompirje operi, olup in na strgalniku nastrgaj ter primešaj k jetrom. Dodaj še eno drobno sesekljano čebulo, malo popra, soli, dve jajci in dve dek drobtin. Vse skupaj dobro zmešaj. V kozi razbeli mast in na mast pokladaš z žlico majhne kupčke. Ko so na eni plati zapečeni, jih obrni in zapeči še na drugi plati. Daš s kislim zeljem ali s kako omako na mizo.

Slane prestice. Umesi v testo pol kile moke, 15 dek masti, vzhajani kvasec (tri deke kvasca), malo soli in sladkorja. Umešeno testo postavi na toplo, da vzhaja. Nato napravi iz testa dolg svalk, ga razreži, napravi dolge svalke in jih zvij v obliki preste. Vsa-

ko presto posuj malo s soljo, zloži na pomazano pekačo in postavi spet (pokrito) na toplo, da vzhaja. Vzhajane preste nato speci.

Jabolčna pita. Umesi v testo 25 dek moke, 15 dek sirov. masla, žlico sladkorja v prahu, malo soli, dva rumenjaka in desetinko litra mleka. Umešeno testo naj pokrito in na hladnem počiva pol ure. Nato razdeli testo v dva dela in razvaljaj v velikosti pekače. Eno polovico razvaljanega testa položi na pomazano pekačo. Po testu posuj tri četrtinke kile olupljenih zribanih jabolčk, sladkorja po okusu, tri deke rozin in tri deke zmletih orehov. Po jabolkih položi drugo polovico razvaljanega testa, pomaži z raztepenim beljakom in peci približno pol ure. Pečeno potresi s sladkorjem in zreži na poljubne kose. Daš toplo ali hladno na mizo.

Goveji zrezki v smetanovi om. Tričetrt kile govejega mesa (stegno) zreži na enake zrezke, potolci in osoli. Eno čebulo, eno sardolo in žlico zelenega peteršilja prav drobno sesekljaj in nadrgni po zrezkih. Nato zložiti zrezke drugega pola drugega v kozo in polij po njih tri in pol decilitra kisle smetane. Kozo dobro pokri in postavi na ognjišče. Zrezke duši tako eno uro, ne da bi kaj premešala ali kozo odkrila. Nato zrezke obrni in duši še četrt ure. Ko so gotovi, jih zloži v toplo skledo polji s sokom in daš s slanim krompirjem na mizo.

Nadevani zrezki. Telečje meso (stegno) zreži na zrezke in potolci in osoli. Nato jih pomaž z nadevom. Nadev: zmleti na stročku 20 dek pečenega telečjega mesa. Na masti prepraži eno zrezano čebulo nato čebulo drobno sesekljaj in daj k mesu, dodaj še malo sesekljane zelenega peteršilja, en rumenjak, malo popra in žlico ali dve kisle smetane. Vse skupaj dobro zmešaj, namaži po zrezkih, zvij vsak zrezek zase in ga poveži z nitjo. Kozo dobro pomaži z maslom, zloži noter zrezke, prihrani malo juhe ali vode in jih tako duši do mehkega. Ko so zrezki mehki, jih poberi na topel krožnik in pokrite postavi na toplo v sok pa potresi žlico moka in ko moka porumeni, zalij s čašo belega vina in žlico ali dve kisle smetane. Dodaj če imaš pest dušenih jurčkov. Zrezkom odstrani niti in zloži v sok in ko vse skupaj malo povte daš na mizo. Zraven daš dušen riž in solato.

je vstopila služkinja s posebnim izrazom v obrazu v sobo in ji dejala, naj pride v salon, kjer jo čaka neki gospod. Začudena je Majda sledila pozivu in veseli vzklil se ji je izvil iz grla, ko je zagledala pred seboj Dušana.

»Dušan, ti si! Kaj je res? Ali si prost?«
V srečnem razburjenju nepričakovanega svidenja je bila že čisto pozabila, da sta se bila že davno nehala tikati. Razkošno veselje se ji je tako svetilo iz oči, da bi bil mladi mož res prav slab poznavalec ljudi, če ne bi bil takoj spoznal, da mu je to resnično veselje razkrilo vso skrivnost njeenga čistega srca.

»Da, Majda, prost sem,« je rekel globoko ganjen. »Moja nedolžnost je naposled dokazana. Tebe, ki si verjela v mene, ko me je vse zapustilo, tebe, drago dekle, pa ne zapustim več do svoje smrti!«

»Hotela se je še malo upirati, ko je položil roko okoli nje in jo vroče privlel k sebi. Ko pa ga je pogledala v njegove zveste oči in začutila njegove ustnice na svojih, je kaj hitro skopnel njen odpor in pritiskala se je k njegovim prsim, kakor da je le tu obramba proti vsemu zlu trdega življenja.

»Ti dragi hudobnež ti!« je zašepetala. »Zakaj si mi takrat tako trdosrčno odpovedal prijateljstvo?«

»Ker sem te imel preveč rad. Majda, in ker ti nisem hotel pokvariti mladega življenja. Preveč časa bi trajalo, preden bi poplačal vse dolgove, ki sem jih napravil za brata. Dolgo vrsto let bi mi ne bilo mogoče ustanoviti si lastnega ognjišča. Ne bilo bi prav, če bi te v takih razmerah navezal nase.«

Z blaženim nasmeškom ga je pogledala in odkimala. »Dušan, čakala bi nate do smrti. Vsa moja sreča je le v tvoji ljubezni.«

»Moja Majda! No, čakanje bo zdaj nepotrebno. Že eno uro sem družabnik tvrdke Volavšek. Gospod Volavšek bo namreč zaradi okrepitev svojega zdravja za dalje časa odpotoval na jug. Zdej bom potreboval ženko. Ali si zadovoljna, Majda?«

Njune ustnice so se spet našle in zadnje temne sence so obledele pred zlatimi žarkli sreče.

Ločitev zakoncev Volavškov se je izvršila kmalu po poroki Gornika z Majdo »zaradi medsebojne mržnje«. Lepi gospe Irmi je bila priznana primerna letna renta in Volavšek je mirno pristal nanjo. Ta renta je ločeni ženi omogočila življenje po raznih letoviščih, kjer je med lahkoživci še zmerom igrala veliko vlogo. Volavšek je dobo svojega nesrečnega zakona čisto zbrisal iz svojega spomina in ime njegove žene, ki je postala pravcata pustolovka, se v Volavškovi hiši ni več imenovalo.

— KONEC. —

PRILOŽENA PRITOŽBA

V gostilni je zahteval gost pritožno knjigo »Kaj pa je napisal v njo?« je vprašal gospodar glavnega natakarja.

»Ničesar, pač pa je prilepil v njo pečenko ki sem mu jo prinesel na mizo.«

BREZ OVINKOV

Ženka: »Možiček, danes sem videla v mestu krasno obleko.«

Možek: »To se pravi, da si jo že kupila...«

Praktični nasveti

Čisti zrak se šestkrat prej segreje kakor pokvarjen. Peči kuriti ne zna vsakdo, a tudi tega se je treba naučiti. Mnogo gospodinj si ne upa odpreti oken, češ da je škoda toplote. Pa se potem vendarle čudijo, da so da ni segreta, čeprav je bila peč močno zakurjena. Te gospodinjne pozabljaajo ali pa ne vedo, da se soba le tedaj lepo segreje, če je v njej mnogo svežega zraka. Preden zakuriš, moraš sobo temeljito prezračiti, zakaj čist zrak se šestkrat prej segreje kakor pokvarjen! Tudi potem, posebno če kdo v sobi kadí, je treba zdaj pa zdaj za kako minuto odpreti okno. Sveži zrak, ki pride v sobo, se naglo spet segreje.

Meso ostane več dni sveže, če ga zaviješ v krpo, ki si jo v kisu zmočila.

Kadar kuhaš govejo juho in si jo skuhala preveč, jo lepo precedi in postavi na hladno, pa bo počakala za drugi dan. Nikdar pa ne

shrani neprecejene juhe, ker se zelenjava, ki se je kuhala v juhi, takoj skisa. Juho tudi šele tedaj pokrij, ko se je že čisto shladila.

Mesnih jedi, kakor klobas, gnjati, kuhane-ga mesa, ne pokrivaj s kozo ali skledo, temveč vedno z gostim sitom (posebno poleti zaradi muh), da more zrak do mesa. Če pokriješ meso neprodušno, tedaj postane sluzasto in je neužitno.

Da ostane sir svež in da se ne posuši, ga zavij v krpo, katero si v pivu zmočila.

Da ostane kruh in sploh pecivo sveže, ga zavij v vlažen papir, nato kruh (pecivo) deni v medeno škatlo in jo dobro zapri.

Če hočeš, da bo pivo ali vino mrzlo (to velja za poletni) zavij steklenico v mokre krpe in jo postavi na prepih.

Če nimaš mrzle shrambe, kjer bi shranila jedi, tedaj si pomagaj s pečjo. Peč, katere ne kuriš, obloži s papirjem in položi noter zavite jestvine. V pečji je namreč vedno prepih in zato tudi dovolj mrzlega zraka.

Zadnji izmed morilcev zadnjega ruskega cara

Iz Moskve poročajo, da so tamošnja oblastva prijela Bjeloborodova, morilca rodbine zadnjega ruskega cara Nikolaja II. Zaloigra ruske carske rodbine Romanovcev se je tedaj odigrala takole:

Bilo je 5. julija l. 1918 zjutraj, ko je nekdo potrkal na vrata delovne sobe boljševičkega veljaka Sverdlova, predsednika osrednjega izvršnega odbora delavcev in vojakov. Mož je skočil pokoncu in je skoro iztrgal prišlec brzojavko iz rok. Ta brzojavka je namreč bila usodnega pomena. Odločala je o življenju tedanjega cara vseh Rusov.

Vzmemirjive vesti so se namreč začele širiti, češ da narod sočustvuje z usodo carske rodbine, kar lahko postane usodno za sovjetsko državo. V Jekaterinburgu so se prebivalci mesta živo zanimali za člane ulete carjeve rodbine. V hiši Ipatijeva, kjer je bil car s svojo ujet, so se odigravale čudne reči: Avdejeva, poveljnica straže, ki je stražila cara, je nenadno premagalo čuvstvovanje. Usmilil se je cara in njegovih družinskih članov ter jim dovolil, da jim je dobavljali hrano bližnji nunski samostan.

Ko je Sverdlov izvedel te reči, je bil silno razburjen. Tekal je po sobi sem in tja. Obhajal ga je strah pred kmeti, strah pred ponovitvijo dogodkov v Tobolsku, kjer so ljudje nekaj mesecev prej pred hišami na glas molili za rešitev carove rodbine. Boljševički vojaki so cara ljub vsemu poniževanju spoštljivo nagovarjali.

To se ne sme več ponoviti je sklenil Sverdlov in brzojavil Bjeloborodovu, predsedniku uralskega sovjeta: »Ne popustite! Odstranite poveljnika straže in sedanje stražnike! Za vse to ste osebno odgovorni!«

In zdaj je prispel odgovor Bjeloborodova, ki je brzojavil: »Bojazen neosnovana, ne

vzmemirjajte se! Avdejeva smo odstranili; zamenjal ga je Jurovski. Tudi stražniki so novi.«

To pomeni z drugimi besedami: Čeka (nekaka policija za zasledovanje protiboljševikov) je zasedla hišo Ipatijeva. Tri dni pozneje je izročil Siromolotov, ki je pravkar prispel iz Moskve, Bjeloborodovu zapečaten pismo. Četrť ure pozneje je že stal pred njim komisar Vojkov, zastopnik sovjetov v Jekaterinburgu, poznejši sovjetski poslanik v Varšavi. Bjeloborodov mu je izročil usodno pismo: »Vse je pripravljeno...« Vojkov ni trenil z očesom. Rekel je samo: Revolucija zahteva to od nas, torej se mora zgoditi. Sporočite tovarišu Jurovskemu, da odgovarja za izvršitev sodbe.«

Na Silvestrovo l. 1925. je Vojkov na varševskem poslanstvu v pijanosti razkril krvavo skrivnost umora carove rodbine. Imenoval je imena: Sverdlov, Jurovski, Bjeloborodov... Sverdlov je naročil umor, in sicer v pismu, ki ga je poslal Bjeloborodovu.

»Jurovski pa je izpremenil,« tako je razlegal Vojkov svojim poslušalcem, »s svojo naglico zgodovinski čin v umazano mesarsko klanje. Bjeloborodov se je odvrtno obnašal. Z lasno roko je dvignil cara Nikolaja ki je padel pred njim na kolena, iz skupnine in mu ukazal, da mora stati strumno pokoncu. Potem ga je udaril po licu, z drugim sunkom pa ga je zvrnil po tleh. Nato je Jurovski ustrelil Nikolaja, da se je sesedel. Carovič je padel od roke Bjeloborodova.

Danes se ve, da je bil Bjeloborodov tisti, ki je umoril zadnje Romanovce. Kje so danes vsi ti možje, ki so izvršili krvavi čin? Vojkov je padel od krogle maščevalca, Jurovski je umrl, Sverdlova tudi ni več med živimi in zdaj kaže, da je usoda iztegnila roko tudi po Bjeloborodovu.

pališču nagrobnik nekega župana, ki je umrl že leta 1572., in sicer se je ubil. Padel je po stopnicah ter si zlomil vrat. Kadar je hodil, je moral brado držati z roko, da se mu ni zapletala med noge. Nekega dne pa je šel po stopnicah in je pozabil z roko dvigniti brado. Zapletla se mu je med noge, zaradi česar je mož padel po stopnicah in si zlomil tilnik.

× **Mojster gladovanja.** Znano je gladovanje indijskih fakirjev, toda skoro nikoli ni natančno ugotovljena doba fakirjevega gladovanja. Zato se tudi ne da strogo ločiti resnica od plodov bujne domišljije. Znanost se navadno za fakirje ne zanima, ker stoji na stališču, da njihova umetnost ne spada v njeno območje. Pač se pa znanstveni svet zanima za svečenika Mistiladjo v Bombaju, ki že 260 dni ni zaužil nobene hrane. Od

trenutka, ko je Mistiladja sklenil, da ne bo več jedel, leži v postelji in okrog njega je zbrana množica radovednežev, tako da je izključeno, da bi bil mogel kaj jesti. Shujšal je tako, da sta ga sama kost in koža. Ne čuti pa nobenih posebnih težav in tudi duševno je čil.

× **Ali je špinača zdrava.** Nesrečni otroci! Z redkimi izjemami se naravnost boje špinače in vendar jih starši silijo, da jo jedo. Ti nesrečni otroci so našli zdaj v dveh angleških učenjakih dva dobra in odločna zagovornika. Že prej so se znanstveniki zanimali za to, ali je trditve o koristnosti špinače pravilna. Imenovana profesorja sta prišla po dveh letih preučevanja do spoznanja, da snovi v špinači človeškemu telesu niso koristne. Špinača je težavno prebavljiva. Otrok bi moral pojesti trikrat večjo porcijo špinače, če bi hotel imeti od nje kaj koristi. To je pa težavno dosegljivo, saj poje še navadno porcijo zelo nerad. Po tem odkritju se bo zjasnij marsikateri otroški obrazek. Kar je pa idčtetelo špinačo, čaka najbrž tudi mnogo drugih toliko hvalisanih zelenjav, kajti profesorja Cowgill in Horwitt se zanimata za vse sočivje vobče. Navzlic temu pa špinače ne smemo črtati z jedilnega lista. Ko so dr. Horwitta vprašali, ali bo nehal jesti špinačo, je odgovoril, da najbrž ne. Dejal je, da uživa špinačo v prvi vrsti zato, ker dobro čisti prebavne organe.

× **Tetovirane slike se dajo odstraniti.** Dolgo so mislili, da tetovirane slike na človeški koži ostanejo in jih ni mogoče nič več odstraniti. Zdaj pa so dognali, da se to da lahko napraviti. Kakor pišeta münchenska profesorja dr. Fahlbusch in dr. Holz, je prišel v bolnišnico v Münchenu bolnik, pri katerem se je izkazalo, da je bil nekoč močno tetoviran, da pa je zdaj večina tetoviranih slik izginila z njegove kože. Ko so ga zdravniki vprašali, kako se je to moglo zgoditi, je povedal, da se je tam močno opeknel. Povsod, kjer so bile opekline, so slike izginile. Zaradi tega sta oba zdravnika sklenila umetno povzročati opekline in tako odstranjati tetovirane slike s kože. Z vročo paro se jima je to doslej vedno posrečilo.

× **Svoje življenje je tvegala za jagnje.** Polkovnik Ewans je priredil v okolici Bombaya v Indiji lov na tigra. Nevarno zver so lovci izsledili in sklenili izvabiti na pripraven kraj, kjer bi jo laže ustrelili. K drevesu stoječemu ob stezici, po kateri naj bi prišel tiger, so privezali jagnje iz črede ovc enega izmed lovcev. Dočlenega dne so bili vsi lovci na svojih mestih. Kmalu so zagledali tigra, kako se plazí k drevesu, toda še preden je prispel do njega, so ga ustrelili. Ko so pa hoteli odvezati jagnje od drevesa, so ostrmeli, zakaj pri drevesu so našli pastirčka. Lovce je seveda zanimalo, kako je prišel pastirček k drevesu, kjer naj bi bilo privezано jagnje. Na njihova vprašanja je deček odgovoril, da je jagnje sam zredil in da ga ima zelo rad. Zato se je rajši sam privezal k drevesu, da bi rešil svojega ljubljence, ki bi ga bil tiger raztrgal. Le srečnemu naključju se je moral deček zahvaliti, da ga niso dosegle figrove šape, preden so počli sredi.

× **Pajek je najhitrejša žival.** Najhitrejši izmed živali niso morda gazele, noji ali zajci, temveč pajki. Izračunali so, da napravi bežeči pajk v vsaki sekundi pot, ki stokrat prekaša njegovo velikost. Ni je živali na svetu, ki bi se mogla pobahati s tolikšno brzino. Kaj so proti temu vsi viški, ki jih dosegajo ljudje v teku! Človek, ki je povprečno 1.70 do 1.80 m visok, bi moral v sekundi preteči 170 do 180 m, če bi se hotel kosati s pajkom.

× **Kaj zmora želodec morskega volka.** Pred nekaj časa so blizu Havajskih otokov ujeli morskega volka ter ga ubili. Ko so mu prerezali trebuh, so našli v želodcu dve ladijski sidri, izmed katerih je eno bilo 5 kg težko, drugo pa več kakor 20 kg. Poleg tega so našli notri 20 m dolgo ladijsko vrvo, 5 kg vijakov, žebeljev in orodja, zapestno uro, lopatico za premog, dozo za puder, dve konjski podkvi, eno čepico, pas za patrone

× **Holandcem groze črne koze.** Na Holandskem so pred časom odpravili prisilno cepljenje koz, kar pa se je izkazalo za škodljivo. Zdaj je holandska vlada izdala spomenico vsej holandski javnosti, v kateri navaja, da je število proti kozam cepljenih ljudi močno nazadovalo, odkar cepljenje ni več prisilno. Še leta 1925. so bile na Holandskem cepljene koze 165.368 ljudem, toda leta 1935. je to število padlo na 17.682. Število necepljenih otrok je na Holandskem v teh desetih letih tako naraslo, da se danes lahko reče, da ni Holandska prav nič zavarovana zoper koze. To bi se lahko že v bližnji bodočnosti močno maščevalo nad vsemi Holanci. Zato misli vlada na to, da bo vnovič treba uvesti prisilno cepljenje.

× **Dva metra dolga brada vzrok smrti.** V mestecu Braunau na Nemškem je na poko-

in klesče, s kakršnimi tarejo orehe. Vsega skupaj je imel ta morski volk v želodcu 120 kg, sam pa je tehtal 700 kg.

× **Mož, ki zna 290 jezikov.** Kakor poročajo nemški listi, živi v Frankfurtu ob Maini učenjak dr. Harald Schütz, ki zna govoriti in pisati 290 jezikov. Ta njegov dar za jezike je menda možu prirojen. Že njegov ded je bil sloveč poznavatelj sanskrita in je znal 12 jezikov. Njegov oče je znal mnogo starih jezikov. Po materi, ki je po svoji stari materi bila Islandka, je v sorodstvu z nekdanjim norveškim kraljem Haraldom Hafargarom, po katerem so mu starši dali tudi ime Harald. Mož, ki šteje zdaj 63 let, samo študira v svoji knjižnici, v kateri ima 14.000 knjig. Na vprašanje, kako je mogoče, da se je naučil toliko jezikov, je odgovoril, da tega sam ne ve. Pristavil pa je tole: »Pač pa lahko povem recept, kako se človek nauči jezikov. Za to je treba treh reči: ljubezni in veselja, priložnosti, časa. Časa in priložnosti sem imel vedno dovolj, ljubezen pa sem podedoval po svojih prednikih».

× **Obljudenost naše zemlje.** Površina suhe zemlje meri okrog 138 milijonov kvadratnih kilometrov. Od tega odpade približno četrtina na neobljudeno puščavsko ali napol puščavsko zemljo, pa tudi reke, jezera in visoke gore zmanjšujejo obljudeni del suhe zemlje, na kateri živita zdaj okrog dve milijardi ljudi. Po zadnjem ljudskem štetju pride v Zedinjenih državah 16 ljudi na kvadratni kilometer, v Evropi 37, v Aziji 30, v ostali Severni Ameriki osem, v Južni Ameriki in Afriki pičlih pet, v Avstraliji pa nekaj nad en človek. Kar se tiče gostote prebivalstva na svetu, navajamo, da ima kitajska pokrajina Kiangsu 359 prebivalcev na en kvadratni kilometer in je gosteje obljudena od Belgije. Na Bermudih pride na kvadratni kilometer celo 585 prebivalcev.

× **Mož, ki se preživlja s pasjim lajanjem.** V Bruslju vrši nekdo poklic, ki mu v vsem svetu dosedaj ni para. Je to človek, ki posnema glasove živali tako naravno, da jih kar ni mogoče razločevati od naravnih. Tamkajšnja mestna uprava je ugotovila, da mnogi lastniki psov ne plačujejo za te štirinožne hišne prijatelje nobenih prispevkov. Večina psov ni niti prijavljena, radi česar nima mestna uprava nobene točne evidence in tudi ne more pobirati odpadajočih taks. Ker je mestna občina radi neplačila davščin oškodovana za precejšnje vsote, je izdala poziv, da je pripravljena odstopiti vsakomur, ki ji bo naznanil lastnike psov in to take, ki davščin ne plačujejo, 10% zapadle davščine. Ta poziv je izkoristil neki brezposelni imitator živalskih glasov in se javil mestni upravi v Bruslju z obljubo, da bo izsledil vse pse, kolikor jih je v mestu. Sedaj hodi od hiše do hiše po stopnicah in vprizira pred stanovanjskimi vrati tako pasje lajanje, da se mu mora oglasiti vsak pes, ki je v stanovanju. Njegova spretnost oponašanja pasjega lajanja je tako velika in popolna, da ni psa, ki bi tja to »lajanje« ne reagiral. Neposredno po sprano vprizorjenem lajanju postojí pred vrati in poslušaj. Če odmeva po stanovanju pasji odgovor, si ta »pasji detektiv« zabeleži ime in naslov lastnikovega stanovanja, nakar posleđa v občinskem seznamu, da li ima lastnik svojega psa prijavljenega ali ne. V slučaju, da med prijavljenimi ni tega lastnika psa, napravi prijavo in pride čez nekaj dni kasirat zapadlo davščino, od katere prejme obljubljenih 10%. Kakor se čuje, je ta povsem »svojevrsna obrt« zelo dobičkanostna in ima mož od svojega »lajanja« lepe mesečne dohodke.

× **Zanimivosti o potresih.** Ameriški geograf dr. Jaggard je prišel ob zadnjem velikem potresu na Havaji do čudnih zaključkov. Ljudje, ki so se vozili med potresom v avtomobilih, potresnih sunkov sploh niso čutili. Dr. Jaggard sam se je peljal z avtomobilom k prijatelju na Havaji in potres je do tal porušil hišo njegovega prijatelja. Dr. Jaggard je bil baš med najhujšimi sunki na poti in kot strokovnjak je posvečal vsemu največjo pozornost, pa sploh ni vedel, da je nastal katastrofalni potres. To ga je zelo presenetilo,

zanimal se je za vzroke in prišel je do zaključka, da prestrežejo pnevmatike in prožine vozil vse potresne sunke, tudi če avto stoji. V avtomobilu torej človek potresa sploh ne čuti. Hiše igrajo vlogo ojačevalca pri tresenju zemlje, ker imajo trdno konstrukcijo in čim večja je hiša, tem močnejši so sunki. Zato se potresni sunki v hišah tako močno občutijo. Izven hiš ljudje ne občutijo tako močno potresa, v avtomobilih ga pa kot rečeno sploh ne občutijo. Primitivni narodi še niso poznali zidanih hiš in zato tudi potresa ne. V njihovih pravih naletimo večkrat na povodnji in požare, nikoli pa na opisovanje potresa. In vendar so ti narodi živeji v deželah, kjer so potresi zelo pogosti.

× **Anglija je domovina svilenih nogavic.** Do 16. stoletja so nosili ljudje lanene ali volnene nogavice. Šele angleški kralj Henrik VIII. je začel nositi svilene nogavice in Angleži so ga posnemali, ševeda najprej le visoki dostojanstveniki na dvoru, ki so imeli dovolj denarja. Dame so pa še vedno nosile volnene nogavice. Šele Elizabeta, hči Henrika VIII., je začela posnemati svojega očeta. Izjavila je, da so svilene nogavice hladne, da delajo nogo vitko in da še nikoli ni nosila tako prijetnih nogavic. Ko je ženski svet izvedel, kako je kraljica pohvalila svilene nogavice, jih je začelo nositi tudi bogato žensstvo drugih držav. Francoski zgodovinarji sicer trdijo, da so se pojavile svilene nogavice najprej v francoskem mestu Troyesu, toda zgodovinsko to ni potrjeno. Vse kaže, da ima moda svilenih nogavic svojo zibelko v Angliji.

× **Konji z dolgimi in kratkimi repi.** V francoski Normandiji imajo staro obcestno krmo, kjer zaračunavajo za krmljenje popotnih konj določeno pristojbino. Za konje, ki imajo kratke repe, morajo lastniki plačati v našem denarju kakih pet dinarjev na dan, za konje z dolgimi repi pa osem dinarjev. Vzrok te čudne razlike tolmači krmar takole: »Če konja s kratkim repom nadlegujejo muhe v hlevu, jih ne more preganjati z repom, ki je prekratek. Zato jih mora odganjati z glavo, s katero oteplje okoli sebe; med tem otepavanjem pa ne more jesti. Konj z dolgim repom pa si pomaga z repom ter lahko med otepavanjem mirno žre. Zarači tega tudi več požre kakor oni s kratkim repom.

RADIO LJUBLJANA

od 7. do 14. februarja

Nedelja, 7. februarja: 8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.30: Telovadba 15 minut za dame, 15 minut za gospode; vodil bo profesor Dobovšek. 9: Čas, poročila, spored. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve v Ljubljani. 9.45: Verski govor (Jože Jagodic). 10: V znamenju pusta. 11.20: Citraške točke (plošče). 11.30: Otroška ura: Nastop otrok pod vodstvom Grošljeve. 12: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). 13: Čas, spored, obvestila. 13.15: Koncert na harmoniki (Rudolf Piliš). 16: Župan in vrag — Spevoigra (člani zbora »Grafike«). 17: Kmetijska ura: Kako zatiramo škodljivce sadnega drevja III. (Plego Anton). 17.30: Godba za ples in šaie vmes (sodelovali bodo Bojan Adamič s svojim orkestrom, sestre Stritarjeve in Vesela detelja). 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 20: Vodopivec — Schönherr: Kovačev študent — spevoigra (Akademski pevski kvintet in radijski orkester). 20.30: Večer operne glasbe (Dragica Sokova in Ivan Franci s spremljevanjem radijskega orkestra). 22: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Za pes in kratek čas (plošče).

Ponedeljek, 8. februarja: 12: Pisano polje (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Baletna godba (plošče). — 14: Vreme, borza. 18: Zdravniška ura (dr. Anton Breclj). — 18.20: Nekaj slovenskih skladb za klavir (plošče). 18.30: Slovenska narodna pesem (Fran Marolt). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50:

Zanimivosti. — 20: Večer vesele domače glasbe in pesmi (sodelovali bodo Zupanova, Rudolfova, Banovec, oba Petroviča, radijski orkester, Magistrov Šrameltercat in Emil Mezgolits s citrami solo). — 22: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 22.15: Radijski jazz.

Torek, 9. februarja: 11: Šolska ura: Nastop malih harmonikarjev (Pavel Rančiga). 12: Za vsakega nekaj (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: In nekaj za vse (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Za pust (igra radijski orkester). — 18.40: Arabski imperij (Fran Terségjav). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20: Kurent v Ljubljani (pisan večer s sodelovanjem članov radijske igralske družine in Cimermanovega tria, vmes plošče). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Kdor hoče, naj pleše (sodelovali bodo radijski orkester, Kavčič s harmoniko in plošče).

Sreda, 10. februarja: 12: Orkestralne točke (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Ruske duhovne pesmi (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: Spoznajmo glasbila (pihalni in godalni kvartet). — 18.20: Ročna dela: Preprosta vezava knjige (Miroslav Zor). — 18.40: Pomen rudarstva za naše narodno gospodarstvo (vseuč. prof. inž. Gostiša). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Šahovski kotichek, 20: Ivan Pregelj: Prešernov pogreb (V Emav) — dramatska slika. — 20.45: Orgelski koncert Franza Schuschnigga iz Celovca (prenos iz stolne cerkve v Ljubljani); vmes pevske točke s spremljevanjem klavirja in harmonija. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. 22: Čajkovski: VI. simfonija (plošče). —

Četrtek, 11. februarja: 12: Virtuozni igrajo (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, program, obvestila. 13.15: Operne fantazije (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Schubertova ura (radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zabavni kotichek: Pogovor s pustom. — 20: Koncert Adamičevih narodnih in umetnih pesmi (pel bo pevski zbor »Cankar«). — 20.45: Albert Roussel: Tretja simfonija v g-molu (plošče). — 21.15: Pevski koncert Josipine Sivčeve. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 12. februarja: 11: Šolska ura: Borba za morskno globino — potapljači, (dialog; vodil bo Miroslav Zor). — 12: Slovenska pesem in glasba (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Vzgoja otroka (Lebarjeva). — 18.20: Francoski operni spevi (plošče). — 18.40: Francosčina (dr. Stane Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Prenos koncerta Adamičevih orkestralnih skladb iz Filharmonije (izvajali bodo veliki simfonični orkester; dirigent Drago Mario Šijanec). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 13. februarja: 12: Druga za drugo plošče hitijo. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Druga za drugo plošče hitijo. — 14: Vreme. — 18: Za delopust (radijski orkester). — 18.40: Naravni zakoni, zvočnost in še kaj (profesor Adlešič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Pregled sporeda. 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.20: Izlet na kmete (intermezzo v veselih in žalostnih zgodbah Jake Smodlake; vesela radijska igra; napisal Jože Vombengar; sodelovali bodo člani radijske igralske družine in Fantje na vasi; vodil bo inž. Ivan Pengov). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Zabavna glasba (radijski orkester).

Avgust Benoa

KMEČKI PUNT

18

»Tega ne razume nihče, kdor ima prsto srce,« je govorila Jana. »Tudi jaz nisem razumela. Zmerom sem mislila da se ljudje ženijo iz navade. Zdaj, ko sem ga izgubila, vem, kako je, če imaš v srcu moško podobo. Ne moreš ne jesti, ne piti, ne delati, ne spati in ne moliti, ne da bi mislila naj. Oh: sestrice moja,« je zajela Jana in spozabivši se prišla Zofijo za roko, »ako veruješ v Boga, pomagaj mi! Sestra si mi po mleku, gosposka hči. Iskala sem te na Susjedu, a nisem te našla. K vaši materi se nisem upala iti, ker je stroga. Nikogar drugega iz gosposkega rodu nimam razen vas. Rotim te, osvobodi mi ga, ker me sicer ugonobi žalost.«

Jokaje se je naslonila Jana z glavo na prsi Zofiji in ta jo je privela k sebi. Gladeč z roko Janino čelo jo je začela Zofija tolažiti.

»Umiri se, sestrice! Lahko si predstavljam, kako to boli. Storila bom kar bo v mojih močeh. Pojdiva v grad povedati hočem to gospodu podbanu. On lahko pomaga. kaj ne gospod Milič?« se je obrnila proti mladeniču, ki je ginjen gledal ves prizor.

»Lahko pomaga.« je odvrnil plemič »in tudi mora pomagati Janinemu ženinu se je zgodila krivica. Verjemite mi pri mojem poštenju, tudi jaz se bom pobrigal zanj.«

»Hvala vam, gospod Milič.« je rekla mladenka in iz solznih oči ji je zasijala vsa miloba nepokvarjene kmečke mladenke.

»Storil bom, kar je mogoče storiti,« ji je odvrnil mladenič. »Hudo je na svetu, če se rodijo take grdobe, kakor je Tahi, grdobe ki jim nesreča drugih dela največje veselje. Sreča je le, da se dobijo tudi poštena srca, ki lajšajo nesrečo drugih. Ostanite zdravi, gospodičana!«

»Ali ne pojdete z nama v grad, gospod Milič?« se blaho vprašala Zofija.

»Ne morem,« je odvrnil Tomo, »v vasi me čaka sluga s konjem. Jutri z odaj zjutraj moram biti v Zagrebu, a prej imam še opravke na svojem posestvu.«

»Pa zbogom, gospod Tomo,« je rekla gospodična Zofija s tihim glasom in podala obotavljaje se mladeniču roko. Tomo je stisnil njeno ročico prvič v svojem življenju. Zadržtel je, kakor bi ga bila zadela strela. Vroč kri mu je zavrela in mravljinčji so mu zagomazali po telesu. Stal je nepremičen, gledal v dekličine oči in ji stiskal mehko ročico, kakor bi držal v rokah svojo življenjsko srečo.

Mala roka je drhtela, drhtela je tudi Zofija s sklonjeno glavo.

»Zbogom!« je zašepetala deklica, a ni šla.

»Zbogom!« se je izvililo iz mladeničevih prsi. Počasi je vzdignila deklica oči, ki so se ji čudno bleščale, in na obrazu sta se ji menjavala radost in žalost. Nato je rekla zelo tiho:

»Zbogom! Pridite kmalu spet — jutri!« je dejala in mu umaknila roko. Prijela Jano in pohitela proti gradu. Vse se je vrtelo okoli nje in ihteč je rekla Jani:

»Sestrice, čutim kako zelo si nesrečna.« Pravkar je hotela zaviti v drevored, ko je nenadno stopila pred njo gospa Marta.

»Privedla sem« je odvrnila zmeden Zofija. »ubožico Jano...«

»Jana,« je rekla Marta »idi naprej proti gradu, midve prideva kmalu za teboj.«

Ko se je bilo kmečko dekle nekoliko oddaljilo, je vprašala Marta resno:

»Zofija, kaj je s teboj?«

»Ni nič,« je začela Zofija.

A Marta je menila ostro in kratko:

»Ti luhiš mladega Miliča?«

Zofija ni rekla ničesar temveč je razprostrla roke, se vrela sestri na prsi in zajela med glasnim jokom:

»Sestra, draga sestra!«

Marta je prišla prenašeno deklico za roko in jo vedla molče v grad.

Bilo je že proti večeri. Dnevna svetloba je slabo razsvetljevala dvorano mokriškega gradu, kjer se je posvetovala za dolgo mizo

družba hrvatske gospode. Ognjeviti ljudje, izkušeni junaki, včasih siloviti, toda dobrega srca. Na koncu mize je sedel na visokem stolu Ambrož, miren in pazljiv. Brado je imel belo, roke so mu počivale na mizi. Za njim je stal njegov sin Stjepko, ognjevit in divji. Oči so mu blodile nemirno po dvorani. Poleg njega je sanjaril s sklonjeno glavo mlajši sin Baltazar, blede, zaspan; malo je mislil, govoril pa nič. Turopoljski gospod Vurnović je zrl mirno predse. Kadar je kdo izpregovoril, ga je samo pogledal s plahimi očmi, a ko je govoril sam, je sekal s svojim bistrim umom kakor z damaščanko. Zupnik od Sv. Nedelje, mož z debelim obrazom in črnimi lasmi, je v kotu švigal z očmi ko ris. Gospod Konjski je govoril hladno in lahko, podpirajoč svoje razloge s kazalcem, medtem, ko so se njegovemu svaku, gospodu Kerečnju, možu z oglasno zagorsko glavo, bleščale njegove mačje oči; bolj je tolkel s pestjo po mizi. Kakor pa kazal razumevanje za razgovor Plešasti Fran Mrnjavčič s kratkimi brki in dolgim nosom je potrjeval in pobijal misli drugih samo s tem, da je prikimal ali odkimal. Njegov brat strel saborske paragrafe. Najbesnejša sta bila krapinska brata Seklija, oba ljuta risa, ki sta pri govoru neprestano mahala z rokami.

Naposled je gospod Ambrož končal viharni pogovor in rekel z mirnim glasom:

»Plemeniti bratje in gospodje, jokati bi se morali zaradi nesrečne naše domovine, kjer se vse prepira. Kos za kosom nam trgajo z živega telesa. Kaj smo bili nekoč, kaj smo zdaj? Ali ni največjega junaka kneza Nikolaja Zrinjskega spravila nesreča v obun? Ali se ni že večkrat odrekel svoji časti? Glejte, grozi nam nova nesreča. Turki se gibljejo, kršijo mir, mi pa se koljemo med seboj zaradi grde sebičnosti kakor volkovi. O domovino, kaj si doživela! Peter Erdedi je junak, a ni ban. Pravica se ne pridobiva z mečem. Privlekel se je semkaj tudi gospod Tahi. Ali vam naj naštejemo njegova razbojništva?«

»Poznamo jih,« so se zaslišali glasovi.

»Tahi,« je nadaljeval podban, »hoče biti s pomočjo bana gospodar naše kraljevine. Zato si išče prijateljev in podkupa slabotneže. Če zavladajo Tahi in njegovi ljudje, izginejo zakon, pravica in poštenost. Ali že ni teptal zakonov. Kmetje obupavajo. Recite, kar hočete, tudi kmet je ustvarjen po božji podobi in ima dušo in srce. Ugonablja ga turška sablja, bije ga gosposki bič, mori ga lakota. Ako se upre, kdo nam bo reševal domovino? Kaj nas čaka? Turško suženjstvo Tahiju bi to nič ne storilo, šel bi med Turke in se poturčil. A mi? Ali hočemo tudi mi izdati domovino v svojo osebno korist?«

»Nikdar!« so zagrmeli gostje.

»Dobro! Pa začnimo! Zatecimo se pred najvišje sodišče, pred sabor. Idite vsak v svoj kraj, poučujte ljudi, recite jim, da so Zrinjski in Frankopani na naši strani in ko nas bo ban pozval, pohitim vsi skupaj v Zagreb strmoglaviti Tahija, ki se naj preseli na svojo samotsko puščavo. Ali vam je tako prav?«

»Jel! — Živio podban Ambrož!« je zaklicalo plemstvo.

»Dobro! Jaz bom — — —«

V tem trenutku so se vrata na mah odprla in v dvorano je planil ves v znoju in brez sane plemič Ivan Glušić. Vsi so se zdrznili.

»Čuňte, gospoda!« je težko sopeš iječljal prišlec. »Danes zjutraj sem šel s Susjeda v Zagreb. Imel sem opravke pri sodniči. Ko sem jih opravil, sem stonil v krčmo. Tam je bilo nenavadno mnogo oborožencev, in skoraj vsi so bili nišani. Niso me poznali in niso vedeli, da služim gospe Heningovi. Stisnem se v kot in poslušam, kako prekinitivno in kako se groze. Naniem pianemu sosedu in ga vprašam kaj je. On pa: E brate moj, najemniki smo. Čez dva dni nas bo ban pe-

ljal na to staro beštijo na Susjedu. Vzeli bomo tudi velike puške. — Pobral sem se, skočil na konja in sedaj sem tu, da lahko še o pravem času pripravite.

»Ha! Izdajstvo!« se je plemstvo razjarilo, Po dvorani je završalo kakor ob nevihti.

»Gospoda!« je drhteč zaklicaj podban, »še pred nekaj dnevi mi je rekel ban, da bo pustil mojo taščo pri miru, naj gre pravda svojo pot. To besedo je snedel. Na noge torej, da ga pozdravimo na sredi pota.«

»Na noge!« je grmelo plemstvo in se začelo razhajati.

»Stjepko!« reče Ambrož, »reci tašči, naj se pripravi, da pojdeva skupaj na Susjed, ti pa tukaj zberi moštvo: Drugi bodo šli z nami. Sporoči Miliču, naj pride...«

Dvorana je bila skoraj prazna. Vanjo je planila Marta vsa blede.

»Kaj je za božjo voljo?« je vprašala.

»Boj, draga snaha!« je odgovoril podban.

»Res, ali si vprašala mater zaradi Miliča?«

»Sem.«

»In?«

»Rekla je: Svojo hčer naj dam — bajtarju? Nikdar!«

Ambrož se je zdrznil.

»Bomo videli!« je rekel in poljubil snaho na čelo. »Zbogom, draga hči! Jaz moram na delo.«

X.

Do onega kota, kjer se Krapina izliva v Savo, sega Zagrebska gora. Tam, kjer se dotika to gorovje Save, stoji Susjedgrad, ki ga je bil v obrambo tega kraja dal zgraditi kralj Karel Robert že okoli leta 1316.

Od one noči, ko je gospa Uršula pregnala iz gradu Jeleno in Tahijeve sinove, je bilo precej mirno. Slišati je bilo le malo prilož. Vsakdo si je želel, da bi tako tudi ostalo. Stara Heningova pa je bila modra glava in se ni prav nič zanašala na ta sumljivi mir. »Da bo ban Peter miroval?« je podvomila, »stari volk zbira pamet in orožje. Dobro vem! Zato je pustila Uršula svoje neomžene hčere v Mokricah pri gospe Marti, pregledala je sama vse grajsko zidovje, si izposodila od gospoda Ambroža štiri nove topove, kupila trideset plošč svinca, štiri sode smodnika in kopo sulice iz zrinjske orožarne. Za oskrbnika je postavila plemiča Gušića, ki mu je dala za pomočnika Frana Puhakovića in Ivana Sabova.

Bilo je pozno ponoči, ko je prebudila trobenta iz okroglega stolpa vratarja Andreja Horvata, ki je smrčal v mali stražarnici pri velikih vratih. Takoj iato se je zaslišalo vpitje. Andrej je skočil na noge, ognil suktnjo, prižgal luč in šel iz stražarnice. Preden je spustil most, je odprl okence v vratih in zaklical:

»Kdo je?«

»Domačini,« se je zaslišal Uršulin glas.

Most na verigah je zarožljal in Andrej je osunnil, ko je videl, da prihaja na dvorišče krdelo na konjih: najprej Heningovka, potem gospod podban, gospoda Kerečnj in Konjski, oskrbnik Gušić, enaindvajset plemičev in okrog štirideset konjenikov z baklami.

»Andrej!« mu je rekla gospa in ustavila konja. »zbudi hitro Puhakovića in Sabova, pa tudi župani naj pridejo. Skrbi za te konjenike kakor najbolje znaš. Osedlaj štiri konje. A hitro, dečko, potem pa pridi v grad!«

Andrej je začudeno gledal z zaspanimi očmi. Zvest služabnik ne vprašuje ampak uboga. Zato je zaprl vrata in storil vse kar mu je zapovedala gospa. Dolgo časa skoro do jutra so bila razsvetljena okna na Susjedu Sence, ki so se sem in tja premikale so pomenile, da je imela gospoda v opornih soustili most na verigah in vsakokrat sta pohitela iz gradu po dva konjenika v razne prostorih opravke. Zdaj na zdaj so ponuči kraje. Tako čez Krapino proti Zantešću, na sever proti Stubici in na proti Stenjevcu. Andrej je po dolgem razgovoru z gospodom Ambrožem odjezdil v Zagreb.

Za smeh in kratek čas

SE ENO HRUSKO

Stric je podaril Mihecu hruško. Mihec je hruško vzel, rekel pa ni niesar.

»Kako se pa reče, če človek dobi nekaj v dar?« ga je spomnil stric.

»Se eno hruško«, se je odrezal Mihec.

V SOLI

Učitelj: »Jožek povej, koliko ur ima dan.«

Jožek: »Dan ima 25 ur.«

Učitelj: »Kje si to slišal?«

Jožek: »Saj ste nam včeraj sami povedali, da je dan za eno uro daljši!«

SREČNO ŽIVLJENJE V RAJU

Učitelj: »Zakaj sta Adam in Eva žive a srečno v raj?«

Učenec: »Ker nista imela tašče.«

KO BO SPAL

Tonček: »Očka, kupi mi za god b-beja!«

Očka: »Ne, bobna pa že ne, ker bi potlej ves dan razbijal.«

Tonček: »Brez skrbi očka, bobnal bom samo takrat, ko boš spal.«

VE, KAJ JE PUJSEK

Sinko se je bil pretepal in je prišel biten domov.

»Fej«, mu je rekel oče. »Ti si res pujska!«

Sinko je molčal, oče pa je nadaljeval:

»O, da,« je odgovoril sinček »pujska je prašičev otrok!«

PREMETENOST

Spela: »Gospa Kunigunda, prosim vas, ali bi mi dovolili, da bi ribo ocvrta v vaš masti?«

Kunigunda: »Prav rada.«

Spela: »Zato boste pa v jutri lahko svoje meso kuhati v mojem kislem zelju.«

V DANASNIH ČASIH

Sleparovič žalostno modruje: »Dandanes svet ne pozna nobene razdalje več. Davi se u zajtrkoval še na Dunaju, nocoj pa sedim že v Ljubljani v zaporu.«

PO DOLGEM ČASU NA ZRAKU

Trgovec: »Gospod blagajnik, nič kaj zdavi niste videti.«

Blagajnik: »Saj ni čudno, ko pa sem po petih mesecih danes prvič na zraku.«

Trgovec: »Kaj vam je pa manjkalo?«

Blagajnik: »20.000 dinarjev v blagajni.«

DUNAJSKI VELESEJEM

od 7. do 13. marca 1937

Tehnični in kmetijski sejem do 14. marca.

Veliko tržišče Srednje Evrope

RAZSTAVLJALCI IZ 19 DRŽAV

NAKUPOVALCI IZ 72 DEŽEL

Brez potniškega vi.uma! S sejsmsko legitimacijo in potniškim listom prost prehod meje v Avstrijo. Vizum za potovanje preko Mađarske se dobi na velesejsmsko legitimacijo na meji. Znatno znižanje voznih cen na jugoslovenskih, mađarskih in avstrijskih železnicah, Dunavu, Jadranu in v zračnem prometu. Natančnejša posnla in sejsmske legitimacije (po 50.- Din) se dobijo pri

WIENER MESSE, A. G. WIEN VII

in pri častnih zastopstvih v LJUBLJANI: pri avstrijskem konzulatu, Tyrševa cesta 31; pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Tyrševa cesta 1;

pri podružnici Zveze za tujski promet v Miklavem hotelu nasproti glavnega kolodvora.

1000 din plačam

Vam »Radio Balzam« ne odstrani kurjih obo, trde kože, ozeblin, bradavic itd. Ravnati mora vsak natančno po Vašem navodilu, in učinek bo siguran. Torej vse priznanje vašemu »Radio Balzamu«. Tako piše č. g. Jakob Kalan, župnik v p. Rajhenburg. »Radio Balzam« se ne suši, ne hupi, in je zato tudi najcenejše sredstvo. Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzam«, zak. zašč. sredstvo. Kjer bi se ne dobil, pošljite 10 din za vsak lonček. Na povzetje 1 lonč. 18 din, dva 28, tri 38 din franco. Vsaki lonček ima jarnstvo. Dobi se ali pošlje

R. GOTIČ — LJUBLJANA VII.

Kamniška 10/a (Janševa).

Častna beseda! Žulj je izginil s korenino vred.

Bolečine in težave prenehajo v nekaj minutah. Iznajdba, ki dela čudeže.

Žulj je grd žebelj v Vašem prstu. Če odrežete njegovo površje, ostane korenina in kmalu se žulj povrne še hujši, kakor je bil. Sigurni, sodobni, znanstveni način pa je ta, da se žulji odstranijo s korenino vred brez vsake nevarnosti in sicer tako, da svoje bolne noge namočite v vroči vodi, superoksidirani z malo količino Saltrat Rodella. Ta posebno učinkovita kopel za noge omeha tudi najstarejše ter najtrše žulje in trdo kožo. Bolečine takorekoč naenkrat prenehajo. Noge nič več ne bole, ne arbiyo in tudi niso vnete ali otečene. In novi čevlji so vam takoj prikladni in vas prav nič ne tiščijo. Zahtevajte še danes v svoji lekarni Saltrat Rodell in jutri boste rešeni vse bolečin na nogah. Hoja vam bo užitek.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora z izdelovalci lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 22-F Zagreb, Boškovičeva ul. 44.

MALE OGLASI

HRANILNE KNJIZICE

vseh denarnih zavodov kupimo Gotovina takoj Bančno kóm. zavod, Maribor, Aleksandrova 40

Na vsa zimska oblačila dajemo

15 do 20% popusta.

PRESKER Sv. Petra cesta 14.

NOVOST! Samo Din 98.—

St. 63.719 Cenena, a dobra SHOCCA PROI zapetna ura, točno regulirana, tep kromiran okrov zapetnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštine prosto. Velike izbere ur, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana covarna ur v sviet
H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

Propagandno nagradno tekmovanje

Kaplar Jim Bimbo ima nalogo, da stavi na avijonske številke in dobi naročilo: da stavi v 7 praznih polj številke 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19; ne da bi se številke ponavljale in da znaša vsota števil podolgem in povprek 45.

Zaradi prihoda novih avijonov se je vznemiril in ne more najti rešitve.

POMAGAJTE MU VI, pa dobite pri pravilni rešitvi sledeče dobitke:

1. motorno kolo,	7. radioapar,at,
2. spalnico,	8—9. gramofon,
3. belo kuhinjsko opremo,	10—13. fotoapar,at,
4. moško ali žensko garnituro perila,	14—25. moško žepno uro,
5—6. moško ali žensko dvokolo,	26—20. toaletno kaseto,
	41—50. slike.

500 raznih predmetov in velik del tolažilnih. VSAKDO, ki vpošlje pravilno rešitev, BO DOBIL en predmet, tolažilne nagrade delimo sami.

50 velikih predmetov bomo razdelili pod nadzorstvom javnega notarja.

Odpremne stroške za dostavo predmeta nosi prejemnik — Vposlatev rešitve Vas ne obvezuje k ničemur, samo jo morate poslati takoj. Event. povratni porto priložite, da v vsakem primeru dobite odgovor.

Posljite svojo rešitev na »NOVITAS«, Zagreb, Strossmayerov trg 7/8.